27ՐԴ ՏԱՐԻ ԹԻՒ 7229 14 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1910 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ 27 Janvier 1910 27me année N. 7229

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ
ԵՐ. ՍՐՄԱՔԵՇԽԱՆԼԵԱՆ
Գրութիւնք ետ չեն տրուիր
Բաժանորդագրութեան պայմանները տեսնել Դրդ. էջը
Կ. ՊՈԼԻՍ, ՂԱԼԱԹԻԱ

10 ՓԱՐԱ

Արեւելք
ՕՐԱԹԵՐԹ ԱԶԳԱՅԻՆ

10 PARAS

آرهولك
ارمنیجه یومی و سیاسی غزته
صاحب امتیازی قره‌کین بوماجیان
درعلیه غلطه

AREVEEK
JOURNAL ARMÉNIEN
Cons/ple, Galata

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ՏԵՍՈՒԹԻՒՆ

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԸՆՏՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Բոլոր աշխարհ այնպէս կը հաւատար թէ սահմանադրական բարքերու և խորհրդարանական կեանքի ամենէն աւելի ընտել ու գիտակից ժողովուրդը անգլիականն է, կատարելապէս ճանչցող իր ընտրական իրաւասութիւնը և լրջօրէն դատելու կարող թէ ո՛ր ու՞ր պէտք է քուէ տայ երբ երեսփոխանական ընտրութեան առիթ ներկայանայ։

Բայց ահա այդպիսի առիթ մը ներկայացաւ և բովանդակ աշխարհը ապշահար մնաց տեսնելով թէ այս անգամի ընտրութեանց ելքը չարդարացուց անգլիական ժողովրդեան կարծեցեալ սահմանադրական ու հանրավարական հասունութիւնը, այլ այնպիսի արդիւնք մը երեւան հանեց իր քուէովը որ մարդ կը փորձուի ըսելու թէ բոլորովին չափազանցուած էր անոր ընծայուած քաղաքական խելահասութիւնը։

Ի՞նչ էր խնդիրը որ այս անգամի երեսփ. ընտրութեանց պատճառը դարձաւ, լուծմամբ խորհրդարանին որ դեռ առնուազն երկու տարուան օրինական կեանք պէտք էր ունենար։ —Լորտերու ժողովին կողմէ ոտնձգութիւն մը ժողովրդեան իրական ներկայացուցիչը եղող Երեսփ. Ժողովի իրաւանց դէմ, այն Լորտերու Ժողովին կողմէ՝ որ ոչ թէ ժողովրդեան հոծ զանգուածը կը ներկայացնէ, այլ լոկ սակաւաթիւ դասակարգ մը միայն և կը պահէ իր գոյութիւնը որդւոց որդի ժառանգական կերպով և ոչ թէ գոնէ ընտրական եղանակով։

Այսպիսի Ժողովի մը կողմէ՝ որ դիւթէ իր գոյութեամբը ժամանակագրական բաւական մեծ սխալ մըն է արդի ըմբռնումներու և գաղափարներու հանդէպ, ժողովրդեան երեսին նետուած անարգանքը երբ այս վերջնոյն կողմէ չի փոխարինուիր պատժական տնօրինութեամբ մը, ուրիշ բան չապացուցաներ բնաւ, բայց թէ այսօր անգլիացի ընտրողը պէտք եղած գիտակցութեամբ չէ որ քուէ կուտայ իր երեսփոխաններուն. եթէ ոչ, պէտք էր այնպիսի ջախջախիչ մեծամասնութիւն մը տար Լորտերուն հակառակ, որ օրուան ազատական նախարարութիւնը կարենար մի անգամ ընդ միշտ վերջ տալ ժառանգական այդ ժողովին ամէն յաւակնութեանց և դնել զինքը ժողովրդեան իսկական ներկայացուցիչ Երեսփոխանական Ժողովին որոշումները, վճիռները և կարգադրութիւնները խափանելու անկարող և անձեռնհաս վիճակի մէջ, ի հարկին նոյն իսկ ջնջելով անոր գոյութիւնն անգամ իբր ժառանգական մարմին, եթէ բաւական չհամարուէր ջնջել միայն անոր վէթօի իրաւունքը, որ շատ անգամներ արգելք եղած է ծրագրուած բազմաթիւ բարեկարգութիւններու և ազատական լուսամիտ օրէնքներու կիրառութեան, ինչպէս օրինակի համար, Կլատսթընի քուէարկել տուած Իրլանտայի Ինքնավարութեան ծրագիրը և վերջին Խորհրդարանին ընդունած կրթական ծրագիրը անգործադրելի մնացին իբրև չեղեալ՝ միմիայն անոր համար որ լորտերու վէթօն մերժած էր զանոնք։

Արդ այս ամէն անպատեհութիւնները Լորտերու երեսէն կրած ըլլալով հանդերձ՝ պէտք չէ՞ր միթէ որ անգլիացի ժողովուրդը առիթէն օգտուած քաղէր և միանգամ ընդ միշտ Լորտերու խնդիրը կարգադրէր, ինչպէս մտադիր էր ընել ազատական ներկայ վարչութիւնը, եթէ իր սպասած մեծամասնութիւնը գտնէր ազգէն, քանի որ բոլորովին տրամաբանական է կարծել թէ ընտրողները պիտի գիտնային լուրջ կերպով դատել ընտրական պայքարին պատճառը և բնութիւնը, որ սա համառօտ ձեւովը կրնայ ամփոփուիլ. Նախարարութիւնը ելմտացոյցին բացը, 14 միլիոն ոսկին, գոցելու համար մեծ կալուածատէրները, անաշխատ հասոյթները և յղփացած հարուստները կարգ մը տուրքերու ենթարկեր էր, փոխանակ ժողովրդական աղքատ դասակարգը հարկերով բեռնաւորելու։ Լորտերը ահա ելմտացոյցի այդ կէտին դէմ էր որ ընդդիմացան և Խորհրդարանին լուծման պատճառը եղան, մինչ ընկալեալ սովորութեան նայելով իրաւունք ալ չունէին միայն Երեսփ. Ժողովին իրաւասութեան ներքեւը լինող ելմտացոյցը մերժելու։

Արդ այս պարագային բնական էր հաւատալ թէ ժողովուրդը իր վրէժը պիտի առնէր լորտերէն որ իրենք զիրենքը առել կ'ուզէին այդ 14 միլիոն բեռէն և ձգել զայն ժողովրդեան ուսերուն վրայ։ Սակայն տարօրինակն այն է որ, ինչպէս հեռագիրները ծանուցին, Նախարարութիւնը կամ որ նոյն է ազատական կուսակցութիւնը նուազ քուէ վաստկեցաւ քան պահպանողական-միութենական կուսակցութիւնը, որ լորտերու տեսակէտը կը պաշտպանէ և անոնց կը կրթնի։

Այս երեւոյթը այնչափ զարմանալի է որ միանգամ ընդ միշտ կըրնայ վճռել անգլիացի ժողովրդեան իր շահը ու օգուտը ճանչնալու մասին դեռ խակ, դեռ տհաս ըլլալը, ինչպէս և յուսախաբ ընել ամէն անոնք — պէտք է խոստովանիլ թէ խիստ շատ էին անոնք — որ մեծ հաւատք ունէին անոր քաղաքական ուշիմութեանը և ինքնագիտակից կարողութեանը վրայ։

Բայց ամէն բան իր պատճառը ունի, և անգլիական ընտրութեանց այս ապշեցուցիչ արդիւնքն ալ առանց պատճառի չէ։ Պահպանողական—միութենական կուսակցութեան պետը Պ. Պալֆուր ժողովրդեան միտքը ազատականներէն դարձնելու համար ռազմագիտական այնպիսի դարձուածք մը ի գործ դրաւ իր ճառերով և բանախօսութիւններով կամ յայտարարութիւններով ու իրեն համակիր լրագիրներով, որ ընտրողներու խիստ կարեւոր մէկ մասը պիւտճէն ալ մոռցաւ, լորտերու ապօրէն յաւակնոտութիւնն ալ մոռցաւ, 14 միլիոն ոսկին ժողովրդեա՛ն թէ հարուստներու, այսինքն լորտերու կողմէն վճարուելու թէութիւնն ալ մոռցաւ, և միայն մէկ բան մտածեց. այն է Անգլիոյ գոյութիւնը և ծովային գերակշռութիւնը, զոր Գերմանիոյ կողմէ սպառնալիքի տակ ներկայացուց Պ. Պալֆուր այնպիսի ճարտար ձեւով մը, որով հասկցնել կ'ուզէր թէ ոչ ազատական այլ պահպանողական—միութենական կուսակցութեան միայն տրուած էր այն վտանգին դիմադրաւելու Սալիզպըրիի քեռորդին (Պալֆուր) Անգլիացւոց ամէնէն փափուկ ջիղերուն կը դպչէր այդ յայտարարութեամբը, մանաւանդ որ դեռ մոռցուած չէ որ ազատական արդի նախարարութիւնը ընդհանուր զինընկեցութիւնը առաջարկեց տէրութեանց իր հանգուցեալ պետին Հէնրի Պէներմէնի օրով, և գործնական օրինակ տուած ըլլալու համար ալ պահ մը դադրեցուց նոր զրահաւորներու շինութիւնը, մինչ Գերմանիա ո՛չ առաջարկն ընդունեց և ոչ ալ նաւային շինութեանց դադար մը տուաւ երբեք։ Այս պարագան հիմնալի կերպով շահագործեցին Անգլիոյ պահպանողականները իրենց հակառակորդներուն դէմ նոյն իսկ ներկայ ընտրական պայքարէն շատ առաջ և այնպէս գաղափար կազմել տուին Անգլիացւոց մէկ կարեւոր մասին թէ Մեծն Բրիտանիոյ ապահովութիւնը, մեծութիւնը և ծովային գերակշռութիւնը աւելի պահպանողականաց ձեռքով կրնայ տեւական մնալ քան ազատականաց, որոնք աւելի ներքին վերացական խնդիրներու յուզման և կարգադրութեան մէջ յաջողած կը համարուին քան թէ արտաքին կենսական գործերու և հարցերու լուծման կամ տնօրինութեան մէջ։

Ահա թէ ինչ է պատճառը այն ընտրական անակնկալ յաջողութեան զոր ունեցան պահպանողական-միութենականները, որոնք եթէ իշխանութեան գլուխը անցնին, հաւանական է թէ Անգլիոյ արտաքին քաղաքականութիւնն ալ զգալի փոփոխութիւն մը կրէ և մեծ ազդեցութիւն մը ստանայ, որ ընդհանրապէս յատկանիշն է այդ կուսակցութեան, մինչ ազատականներու արտաքին քաղաքականութիւնը նկատուած է սովորաբար թոյլ և տարտամ։ Հետեւաբար Անգլիոյ վերջին ընտրութիւններէն միայն բրիտանական պետութիւնը չէ որ պիտի ազդուի, այլ և բովանդակ քաղաքական աշխարհը։ Այլ այս մասին ուրիշ անգամ։

ՄԱՐԿՈՍ ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԳԵՐԱՊԱՏԻՒ ՄՈՒՐԱՑԿԱՆՆԵՐ

(ԾՆՈՒՆԴԻ ՊԱՏՄՈՒԹԻՒՆ ՄԸ ՈՐ…
ԶԱՏԿԻՆ ԱԼ ԿԸ ՅԱՐՄԱՐԻ)

«Մեծապատիւ Մուրացկաններ»ուն անմոռաց հեղինակին գրչին տակ խիստ կծու երգիծանքի մը նիւթ կրնար կազմել գրելիքս, բայց որովհետեւ անոր հեգնական տաղանդին մէկ մասնիկն անգամ չեմ տեսներ ինքզինքիս վրայ, պարզ պատմութեան մը ձեւին տակ կը ներկայացնեմ զայն ընթերցողներուս։

Պոլսոյ Թաղերէն մէկը մինչև քանի մը տարի առաջ առանձին քարոզիչ չունէր և կապուած էր մօտակայ բարձրաստիճան Թաղի մը։ Հետեւաբար, այդ բարձրաստիճան Թաղին բարձրաստիճան քարոզիչը, պզտիկ Թաղի ընտրեալ ազգայիններու տուներն ալ կ'այցելէր և իր գերապատուութեան արժանավայել ժամացներով կ'ուռեցնէր իր արդէն պարարտ փորը։

Բայց իրաւունքն էր ասիկա։

Եւ եղաւ որ օր մը այդ պզտիկ Թաղը բոլորովին բաժնուեցաւ մեծ Թաղէն և իրեն պէս համեստ քարոզիչ վարդապետներ ունեցաւ։ Այդ օրէն սկսեալ բարձրաստիճան Թաղին բարձրաստիճան քարոզիչը կը դադրէր անշուշտ պզտիկ Թաղին բնակիչները իրեն ծուխը նկատելու իրաւունքէն։ Բայց որովհետեւ մեր բարձրաստիճան քարոզիչը իրաւունքը ըմբռնելու բարձրաստիճան... անկարողութիւն մը ունէր, նորէն անտարբեր շարունակեց իր հասութաբեր այցելութիւնները։

Օրին մէկը, գիւղին համեստ քարոզիչը իր ծուխերէն մէկուն դրան առջև ան Ֆըլյակրան տելի կը պատահի բարձրաստիճան քարոզիչին և

—Իրաւունքս կ'ուտես կոր, կը պոռայ երեսն ի վեր։

Բայց որովհետեւ Գերապատիւը կէս դէմք մը միայն ժառանգած է իր Նախահայրերէն, նախատինքը դէմքին գոյութիւն չունեցող կէսին կը հանդիպի և միւս կէսը... չիկարմրիր անգամ։ Եւ ամէն Զատիկ ու Ծնունդ ան իր բարձրաստիճան Թաղէն դուրս այդ պզտիկ Թաղին մէջն ալ կը շարունակէ իր մուրացկանութիւնը, մուրացկանութիւն մը որուն գերապատիւ մակդիրը չփակցնելու չափ անքաղաքավար չեմ։

F. C. NORMAN

Ֆ. Ս. ՆՈՐՄԱՆ

ՀԱՅԱՍԷՐ ՏՆՕՐԷՆ ՆԷՇԸՆԸԼ ԲՐՕԹԷՔԹԸՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

Եւ այս գերապատիւը մեր ամէնաբարձր եկեղեցական Ժողովին մէջ բարձրադիր աթոռ մը կը գրաւէ ու բնականաբար իշխանութիւնը ունի իրմէ նուազ բարձր հոգեւորականներու դէմ վճիռներ արձակելու ի պահանջել հարկին։

Ուզածնուն չափ Թող քարոզ կարդան եկեղեցական նուիրականութիւններու ջերմ պաշտպանները, «Տաճար»ը տարին 150 թեր Թող հանէ եթէ կ'ուզէ, ես յարգանք չունիմ ասանկ գերապատիւ մուրացկաններու հանդէպ և անոնց երեսին կը պոռամ հրապարակաւ.

—Ամօթ է, առէն կուգայ որ նոյնիսկ կէս երես մը կարմրելու պէտքը զգալու է:

Այլ առակ։

Այդ միեւնոյն պզտիկ Թաղը անցեալ տարի քարոզիչ մըն ալ ունեցած է, որ ճակատ իր ճիւղական կարօտ վիճակին, հակառակ 12 տարուան աքսորէ մը վերադարձած ըլլալուն և հակառակ գիւղին Թաղ. խորհուրդին հրաւէրին, բացարձակ մերժած է ոեւէ այցելութիւն տալ Թաղին ջոջերուն, միայն այն նկատումով թէ դրամ առնելու գացած պիտի կարծեն զինքը և իր եկեղեցական պատիւը ոեւէ դրամական վարձատրութեան չկրնար ենթակայ ընել։

Աս ալ հոգեւորական է և գացած է հիմա գաւառին անկիւնները իրապէս մըխիթարութեան արժանի խեղճերը մխի-

---

«ԱՐԵՒԵԼՔ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (25)

ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԻՒՄԱ

ԿՈՄՍ ՄՈՆԹԷ-ՔՐԻՍԹՕ

Ը.

ԻՖ ԴՂԵԱԿԸ

Ուստի, լուռ և մտածկոտ, սպասեց Տանթէս, փորձելով թափանցել խաւարը, նաւաղի մը պէս որ վարժուած է գիշերային մթութեան մէջ տեսնել։

Աջակողմը ձգած էին Ռաթօնօ կղզին, ուր փարոս մը կը վառէր. գրեթէ ծովեզերքէն յառաջանալով՝ Գաթալաններու ծովախորշին առջեւ հասած էին ուր բանտարկեալին վիշտը սաստկացաւ. հոն էր Մերսէտէս, և ամէն վայրկեան իրեն այնպէս կը թուէր որ կնոջ մը տարտամ և անորոշ ձեւը կ'ուրուագծուէր մթին ափունքին վրայ։

Ինչպէս կ'ըլլար որ նախազգացում մը Մերսէտէսի չէր յայտներ սիրահարին անցնիլը երեք հարիւր քայլ հեռուէն։

Միակ լոյս մը կը շողշողար Գաթալաններու գիւղը։ Այդ լոյսին ուղղութիւնը քննելով՝ Տանթէս հասկցաւ թէ լոյսը կը վառէր նշանածին սենեակին մէջ։ Մերսէտէսն էր որ միակ կը հսկէր ամբողջ փոքր գաղութին մէջ։ Եթէ փոքր ճիչ մը արձակէր երիտասարդը, իր ձայնը պիտի լսուէր նշանածէն։

Կեղծ ամօթ մը զսպեց զինքը։ Ինչ պիտի ըսէին քովի մարդիկը, երբ լսէին Տանթէսի յիմարական աղաղակը։ Ուստի համր մնաց, աչքերը յառած այդ լոյսին վրայ։

Այդ միջոցին նաւակը կը շարունակէր իր ճամբան. բայց բանտարկեալը բնաւ չէր խորհեր նաւակին վրայ, այլ Մերսէտէսը աչքին առջեւ կը բերէր։

Հողի խորտուբորտութիւն մը անհետացուց լոյսը։ Տանթէս եռին դառնալով նշմարեց որ նաւակը դէպի բացերը կ'ուղղուէր։

Մինչ իր մտածման մէջ խորասուզուած, չորս դին կը նայէր Տանթէս, Թիակներուն տեղ առագաստներ դրած էին, և հիմա նաւը կը յառաջանար հովէն մղուած։

Հակառակ այն խորշէնքին զոր Տանթէս կըզգար՝ նոր հարցումներ ուղղելու համար ոստիկան-զինուորին, մօտեցաւ անոր, ու ձեռքը բռնելով, ըսաւ.

—Ընկեր, իբր խղճի տէր մարդ մը և զինուոր մը, գթացէք իմ վրաս ու պատասխան մը տուէք։ Տանթէս, նաւապետըն եմ, բարի և ուղղամիտ Ֆրանսացի մը, թէեւ չեմ գիտեր ի՛նչ դաւաճանութեամբ ամբաստանուած ըլլալս. ո՛ւր կը տանիք զիս, ըսէք ինծի, և նաւապի խօսքս կուտամ որ իմ պարտականութիւնս պիտի կատարեմ և վիճակիս պիտի համակերպիմ։

Ոստիկան-զինուորը քերեց ականջը ու ընկերոջը նայեցաւ։ Այս վերջինը շարժում մը ըրաւ, որուն իմաստը սա էր. ինծի այնպէս կը թուի որ այլեւս անպատեհութիւն մը չկայ ատոր մէջ. ու ոստիկան-զինուորը Տանթէսի դառնալով ըսաւ.

—Դուք Մարսիլիացի ու նաւաստի ըլլալով հանդերձ, կը հարցնէք թէ ինծի ո՞ւր կ'երթանք։

—Այո՛, պատւոյս վրայ կ'երդնում որ չեմ գիտեր։

—Բան մը չե՞նցնիր մտքերնուդ։

—Ոչինչ։

—Կարելի բան չէ։

—Աշխարհիս մէջ ունեցած ամէնէն նուիրական բանիս վրայ կ'երդնում։ Շնորհ ըրէք պատասխանելու։

—Բայց ինծի տրուած հրամա՞նը։

—Ձեզի տրուած հրամանը չարգիլեր ինծի յայտնելէ բան մը զոր տասը վայրկեանէն, կէս ժամէն կամ ժամէ մը պիտի իմանամ։ Միայն ինծի խնայած պիտի ըլլաք անստուգութեան դարեր. այդ բանը իբր բարեկամ կը խնդրեմ ձենէ. ոչ կ'ուզեմ ընդվզիլ և ոչ ալ խոյս տալ. մնաց որ՝ անկարելի է. ո՞ւր կ'երթանք։

—Աչքերնիդ կապուած ըլլալու է և Մարսիլիոյ նաւահանգիստէն դուրս ելած ըլլալու չէք, որպէս զի չգիտնաք ո՛ւր երթալնիս։

—Ոչ։

—Ուրեմն չորս կողմերնիդ դիտեցէք։

Տանթէս ոտքի ելաւ և բնականաբար աչքերը դարձուց այն կէտին վրայ, դէպի ո՛ւր կ'ուղղուէր նաւակը. հարիւր գրկաչափ հեռու իր առջև կանգնած կը տեսնէր այն սեւ ու դժբոյկ ապառաժը, որուն վերեւ կը բարձրանար Իֆ դղեակը, զայլախազի դէզի մը պէս։

Այդ տարօրինակ զանգուածը, այդ բանտը, որուն շուրջը այնքան խորունկ սոսկում մը կը տիրէ, այդ բերդը՝ որուն ողբալի աւանդութիւններովը կ'ապրէ Մարսիլիա երեք դարէ ի վեր, յանկարծ Տանթէսի առջև կանգ կ'առնէին, մինչ ան բնաւ չէր խորհեր անոր վրայ. դղեակը երիտասարդին վրայ այն ազդեցութիւնը գործեց, ինչ ազդեցութիւն որ կ'ունենայ երբ մահապարտ մը կախաղանը կը տեսնէ իր առջև։

— Ահ, Աստուած իմ, Իֆ դղեակը... ի՞նչ պիտի ընենք հոն։

Ոստիկան-զինուորը ժպտեցաւ։

—Բայց բանտարկելո՞ւ կը տանին զիս, հարցուց Տանթէս։ Իֆ դղեակը պետական բանտ մըն է, քաղաքական մեծ յանցաւորներուն յատկացուած։ Ոեւէ ոճիր գործած չեմ։ Իֆ դղեակին մէջ հարցաքննիչ դատաւորներ կամ ուրիշ ոեւէ դատաւորներ չկա՞ն։

— Կարծեմ թէ մէկ կառավարիչ, բանտապահներ, պահակազօրք և հաստ պատեր կան։ Օ՛ն, այդքան զարմանք մի՛ ձեւացնէք, որովհետեւ իրողութիւնը սա է որ իմ հաճոյակատարութեանս համար երախտապարտութիւն ցուցնելով հանդերձ, կ'ուզէք վրաս խնդալ։

Տանթէս ոստիկան-զինուորին ձեռքը այնքան ուժգին սեղմեց որ պիտի ջախջախէր զայն։

— Ուրեմն կը կարծէ՞ք որ Իֆ դղեակը կը տանին զիս, հոն բանտարկելու համար հարցուց Տանթէս։

— Հաւանական է, պատասխանեց ոստիկան-զինուորը. բայց ամէն պարագայի մէջ՝ աւելորդ է այդքան ուժով ձեռքի սեղմում մը։

— Առանց ուրիշ ձեւակերպութեան, հարցուց երիտասարդը։

— Ձեւակերպութիւնները կատարուած են ու նախաքննութիւնը եղած է։

— Ըսել է, հակառակ Պ. տը Վիլֆորի խոստումին...

— Չեմ գիտեր թէ Պ. տը Վիլֆոր խոստում մը ըրա՞ծ է ձեզի, ըսաւ ոստիկան-զինուորը, բայց գիտցածս սա է որ Իֆ դղեակը կ'երթանք։ Է՛հ, ինչ կ'ընէք։ Ընկերներ, օգնութեան հասէք։

Փայլակի պէս արագ շարժումով մը, զոր սակայն կանխատեսած էր ոստիկան-զինուորին վարժ աչքը, Տանթէս ուզած էր ծով նետուիլ. բայց չորս կորովի բազուկներ բռնած էին երիտասարդը այն պահուն իսկ երբ ան ոտքերը կը բաժնէր նաւակէն։

Տանթէս նաւակին խորը ինկաւ, կատաղութենէն մռնչելով։

(Շարունակելի)

թարկեալ, մինչ իրեն գերապատիւ եղբայրները Բերայի մեղկացնող մթնոլորտին մէջ կը յղփանան։

Այս վերջինին պէս կրօնականները յարգել տալու համար ոչ թմբուկ կ'ուզէ ոչ փող. պատի՛ւ անոնց։

Եւ երբ գերապատիւ մուրացկաններ իրապէս արժանապատիւներու գերագոյն հոգեւոր իշխանութիւնը կը բռնեն ձեռքերնուն մէջ, անշուշտ ծաղրելի կ'ըլլայ այդ իշխանութիւնը, անշուշտ խայտառակ կ'ըլլայ կրօնական պատիւը ամէն օր մէկ մէկ կերպով։

Թող մաքրուին չարքերը։ Գերապատիւ մուրացկանները թող իրենց անկիւնը քաշուին քիչ մը, թող տեղ տան արժանաւորին։

Այս կերպով միայն առաջքը կ'առնուի ճակատագրական հոսանքին։

Եթէ ոչ, առանց կուսակցական ըլլալու, առաջին քարը ես կը նետեմ կղերականութեան դէմ որքան ատեն որ գերապատիւ մուրացկաններ միայն կը տեսնեմ անոր գլուխը, և որքան ատեն որ դողերն ու դրամաչորթներն իսկ դեռ չեն վտարուիր անկէ։

Կամ փառաւոր աւելով մը հրապարակը պէտք է աւլել և կամ ամէն մարդ գանելով ու թուքնելով պիտի անցնի անկէ։

Երկուքէն մէկը—ուրիշ ճար չկայ։

ՓԱՅԼԱԿ

ՃՈՐՈԽԻ ԵԶԵՐՔԷՆ

Ազգ. գործերու անկերպարան վիճակը։—Հակասահմանադրական ձեռնարկներ ազգ. շրջանակի մէջ։—Անպատուաբեր արարքներ։—Զինուորագրութիւն։

ԲԱԲԵՐԴ, 1 Յունուար,

Բաբերդի ազգ. գործերը գրեթէ մէկ տարիէ հետէ ամէնաողբալի վիճակի մը մատնուած էին։ Նախորդ տեղապահը հեռացած էր օգոստոսին՝ զառամած, իր բազմազան զեղծումներուն պատճառով ազգային պաշտօններէ ձեռնթափ քահանայ մը ինքնագլուխ փոխանորդ նշանակելով։ Վերջինին օրով ա՛լ աւելի անտէրական ու անտէր մնացին ազգ. կրթական բոլոր գործերը և վատէն դէպի վատթարը դիմեցին։ Կարգ ու կանոն ջնջուած էին։ Գիւղական քահանաներէն շատերը առաջնորդարանը չեն ճանչնար, առանց հրամանի պսակ կը կատարեն։ Պողի վճարող չկայ։ Իսկ անոնք որ ուսէ պատճառով հարկադրուած են առաջնորդարան դիմել անոնցմէ ալ բռնի հազիւ կը գանձուի պողի ևն։ Այս քաոսային վիճակը ստեղծելու հեռամտողները պատեհ առիթ գտան սակայն ինքնակալօրէն մէյ մէկ ազգ. պաշտօններու տիրանալու։ Քանի մը հոգի իրենք զիրենք թաղական հռչակեցին։ Մէկը եկեղեցիի քանկալապետ եղաւ, մէկ ուրիշը դիւանական գանձապահ, մէկ քանիներ ազգ. հոգաբարձու դարձան, այդ պաշտօնը վարողները նախապէս գործէ հեռացնելով միշտ ապօրէն և ինքնահաճ կերպով։ Վարժարանները ամփոփելով փակ մնացին և ի վերջոյ թափթփուք թափոններով հազիւ հազ բացուեցան։ Ազգ. գործերը այս աստիճան ինկածութեան համիտեան ամենադժնդակ օրերուն իսկ չէին մատնուած։ Իբրեւ այս խառնակ ընթացքէն օգտուիլ ուզողներ վերջերս ալ առանց Պատրիարքարանէ հրահանգ և արտօնութիւն ստանալու և առանց նկատի առնելու Գաւառ. Ժողովի մեծամասնութեան գոյութիւնը, աննախընթաց սանձարձակութեամբ և ապօրէն կերպով ձեռնարկեցին Գաւառ. Երեսփ. Ժողովի ընդհ. Նոր ընտրութեան։ Հիմէն ապօրինի և ծայրէ ծայր զեղծումնալատ այս ընտրութեան մանրամասնութիւնները աւելորդ է յիշել, վերջին մէկ արարուածը՝ սակայն կ'արժէ արձանագրել։ Դեկտ. 22ին կիրակի իրիկունը ազգ. առաջնորդարանի մէջ այդ ընտրութեանց քուէհամարը կատարուած պահուն կռիւ մը ծայր կուտայ սոսկալի իրարանցումի մը մէջ, դանակ ու ատրճանակ կը ճօճին, կը շողան օդին մէջ, փայտի հարուածներ կ'իջնեցէն, կռուփ ու աքացի իրարու կը յղղորդեն, պահ մը առաջնորդարանը կրկէսի մը կամ աւելի ուղիղը մարտավայրի մը վերածելով։ Օղիով շոգիացած և մանաւանդ կուսակցական ոգիով մոլորած գլուխներ մազ կը մնայ որ սրահը արիւնով օծեն, ողողեն. ցնդած փոխանորդը—ինքնին սկզբնապատճառը այդ բոլորին—տաքի տակ չերթալու համար ծակ կը փնտռէ։ Բարեբաղդաբար ոստիկանութիւնը և զինուորներ կը հասնին և մեծ աղէտի մը առաջքը կ'առնեն։ Գայմագամ պէյը և ուրիշ պաշտօնեաներ ալ քիչ յետոյ կուգան և կարճ քննութիւն մը կը կատարեն։ Ինչպէս երեւոյթները կը հաստատեն և ինչպէս ուրիշներ կը հաւատեն, կռիւը նախապատրաստուած, ծրագրուած է եղեր կանխաւ և ընտրողական յանձնախմբին ատենապետը՝ քուէհամարը չաւարտած՝ մեկնելով սրահէն նշանը տուած է տուր ու տփոցին։ Բարեբաղդաբար մէկ ուսուցի միայն վիրաւորուած է աչքէն փայտի հարուածով, իսկ ծեծուողներ շատ կան։ Դատարանը քննութիւնները կը շարունակէ, բայց հարկ է որ Պատրիարքարանն ալ քննիչ մը ղրկէ, պատասխանատուները ճշդելու և ազգ. սահմանադրութիւնը ոտքի կոխման չըլլալ Նորածիլ աղաներու կողմէ և ազգն ալ ծաղրի առարկայ չըլլայ այսպիսիներու պատճառաւ օտարներու առջեւ։ Խնդիրը Կրօն. Ժողովի ատենապետին կողմէ հասցուած է Պատրիարքարան որպէս զի ընտրութիւնները դադրեցուցուին և որչափ առանց կարող նախագահի մը անհնար է օրինաւոր ընտրութեան կատարումը, մէկ անգամ գրաւելու տենչէն մոլեգնած մարդիկ, նախաձեռնարկ եղողները այս ընտրութեանց, կ'ուզեն կատարուած ընտրութիւնները օրինաւոր նկատել և համեմատականի մնացածներն ալ նոր ձեռնարկով մը ընտրել ամբողջացնել՝ վարագոյրին ետեւ թողլով կատարուած բոլոր զեղծումները և մանաւանդ վերջին անհաւան խայտառակութիւնը։

*** Քրիստոնէից զինուորագրութեան ֆերմանը ասկէ առաջ հոս ալ կարդացուեցաւ և վիճակագրութիւն կատարուեցաւ։ Տարիքներու ճշդումին առթիւ յանձնաժողովը բարեացակամօրէն վերաբերուեցաւ, այլ սակայն մեր գիւղացի ժողովուրդը չկրցաւ օգտուիլ, որմէ առաջիկային անկասկած պիտի տուժէ։ Ուրիշ դիտելի պարագայ մը սակայն. յանձնաժողովը իրեն ներկայացուած վաւերական չափ խնդրագիրներ բոլորովին անպատասխանի թողուցած է, բաւականանալով միայն և պարծենալով միանգամայն թէ այս առթիւ (120) ղրշ. փուլի դրամ ծախսուած է, մինչդեռ ըստ օրէնի այս կարգի աղերսագրեր առանց փուլի պէտք է ընդունուէին։ Յանձնաժողովը անտարբեր կերպով ոչնչացուցած է, կ'ըսուի, այս խնդրագրերը, հակառակ հայ անդամ Աղապապեան էֆ.ի դիտողութեան։ Խնդրարկուները անգամ մըն ալ պիտի հարկադրուին դիմել Մէճլիսը Իտարէին։

ԹՂԹԱԿԻՑ

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԸՆԴՀԱՐՈՒՄ ԹՈՒՐՔՕՊՈՒԼԿԱՐ ՍԱՀՄԱՆԱԳԼԽԻՆ ՎՐԱՅ

Անցեալ ուրբաթ օր ընդհարում մը առաջ եկած է Թուրքօպուլկար սահմանին վրայ։ Այդ լուրը երէկ ծանուցած էինք արդէն։ Այդ մասին հեռագիրներ հասած են Բ. Դուռ, ո՛րոնք կը հաստատեն թէ այդպիսի դէպք մը պատահած է սահմանագլխին վրայ։ Այդ հեռագիրներէն մէկը կը ծանուցանէ թէ անցեալ ուրբաթ իրիկուն ժամը ութի ատենները, Թոմրաշ գիւղախումբին Պարիօրտա անուն տեղը օսմ. սահմանագլխի պահակներուն և դիմացը գտնուող պուլկար պահակներուն միջեւ ընդհարում մը տեղի ունեցած է։ Ընդհարման միջոցին, տասնապետ Սէֆէր ոտքէն վիրաւորուած է։ Տասնապետին վիրաւորման լուրը գիւղախումբ հասնելուն պէս, քննիչ պաշտօնեաներ ու զինուորներ ղրկուած են։

*** Ուրիշ հեռագիր մըն ալ հասած է Թոմրաշի ենթակայ Րօբչօզի գայմագամին կողմէ, որ աւելի մանրամասն տեղեկութիւններ կը հաղորդէ դէպքին պատճառներուն վրայ։ Ասկէ առաջ պուլկար սահմանապահ զօրքերը սահմանագլուխը կ'անցնէին մերթ ընդ մերթ. պատերազմական նախարարութեան կողմէ հրաման ղրկուած էր որ արգիլուի այդ բանը, որով ըստ այնմ շարժած էին օսմ. պահակները։ Անցեալ ուրբաթ օր, Պարիօրտայի դիմաց գտնուող պուլկար պահակատունէն զինուոր մը յառաջացած է դէպի օսմ. սահմանագլուխը։ Տասնապետ Սէֆէր ազդարարած է պուլկար պահակին՝ ետ դառնալ։ Այդ միջոցին հրացէն պարպուած է երկու կողմէն։

*** Սելանիկէն պատերազմական պաշտօնատուն հասած հեռագիր մըն ալ կը ծանուցանէ թէ ուրբաթ իրիկունէ սկսեալ մինչեւ հետեւեալ օր տեւած է կռիւը, որուն մէջ վիրաւորուած են տեղակալ Թալեար և տասնապետ Սէֆէր։ Այդ հեռագիրը կ'աւելցնէ թէ քննիչ մարմին մը ղրկուած է դէպքին վայրը։

*** Պայեան կ'ըսէ թէ Թուրք և պուլկար զինուորներուն միջեւ ընդհարում մը տեղի ունեցած է Կիւլպէնկիի ու Բըրմըզը Թաշի միջեւը, Սօֆիր գիւղին մօտ, որ Ֆիլիպէէն երեք ժամ հեռու կը գտնուի։ Կռիւը քանի մը ժամ տեւած է։ Կը կարծուի թէ հինգ-վեց հազար փամփուշտ արձակուած ըլլայ երկու կողմէն։ Օգնական զօրք ղրկուած է։

*** Երէկուան Թուրքերէն թերթերը իբր զրոյց առաջ կը բերեն թէ Պուլկարներուն կողմէ քառասուն-յիսուն հոգի մեռած ու վիրաւորուած են։

*** Պուլկարական դեսպան Պ. Սարաֆօֆ խնդրեց որ վերջ մը տրուի այդ ընդհարումներուն, միանգամ ընդ միշտ ճշդելով սահմանագլուխը։ Րիֆաթ փաշա պատասխանեց թէ ընդհարման մանրամասնութիւնները չեն հասած տակաւին և թէ օսմ. կառավարութիւնը սկզբունքով ընդունած է ճշդել բոլոր վիճելի սահմանագլուխները։ Յետոյ դեսպանը տեսակցեցաւ պատերազմական Նախարարին հետ։

ՅՈՒՆԱՑ ՊԱՏՐ. ՏԱԳՆԱՊԸ

Երէկ «Վերջին Ժամ»ին մէջ ծանուցած էինք Յունաց Տ. Յովակիմ Պատրիարքին հրաժարականը։ Նոր տեղեկութիւններու համաձայն, պատր. տագնապ մը առաջ եկած է Սինոդին և Տ. Յովակիմի միջեւ ծագած անհամաձայնութեան հետեւանքով, Սինոդի առջի օրուան նիստին մէջ։ Պատրիարքը ժողովականներուն հարցուցած էր որ կ'ուզէին Սինոդի վերակազմութեան վրայ վիճաբանիլ թէ յետաձգել։ Նիկիոյ մետրապոլիտը առաջարկեց խնդրին անմիջական լուծումը, եկեղեցական օրէնքներու համաձայն, բան մը որուն համամիտ գտնուեցան միւս սինոդականները։ Այն ատեն Տ. Յովակիմ Պատրիարք յայտարարեց թէ չէր կրնար ընդունիլ Սինոդին կարծիքը և [illegible] հեռացաւ ժողովասրահէն, Նիկոմիդիոյ մետրապոլիտէն խնդրելով լիագումար նիստի հրաւիրել Խառն Ժողովը, կացութեան վրայ խորհրդակցելու համար։ Յետոյ Պատրիարքը քաշուեցաւ, հակառակ Քամբերի մետրապոլիտին թախանձանքներուն։ Սինոդականները, պահ մը դարմանքի մատնուելէ յետոյ, որոշեցին շարունակել իրենց խորհրդակցութիւնները։ Այդ միջոցին Պատրիարքը գործակատարին հրամայած էր կառավարութեան հաղորդել իր ու Սինոդին միջեւ ծագած անհամաձայնութիւնը։ Բայց Սինոդականները թոյլ չը տուին որ գործակատարը գործադրէ այդ հրամանը։ Յետոյ Սինոդը երկու մետրապոլիտներէ բաղկացած պատուիրակութիւն մը ղրկեց Պատրիարքին մօտ, խնդրելով որ իր որոշման վրայ չպնդէ և ետ առնէ գործակատարին տուած հրամանը։ Պատրիարքութիւնը յայտնեց թէ Սինոդը միշտ հաւատարիմ է իր սկզբին։ Հակառակ այդ հաւաստիքներուն, Պատրիարքը անդրդուելի մնաց, յայտարարելով թէ Խառն Ժողովին կը մնար դատել խնդիր։ Պատրիարքութիւնը Սինոդին հաղորդեց Տ. Յովակիմի պատասխանը։ Ասոր վրայ, սինոդականները Պատրիարքին մօտ ղրկեցին գործակատարը, հաղորդելու համար թէ գործադրել չէին տուած իր կողմէ եղած հրամանը։ Սինոդը անգամ մըն ալ յայտնել տալէ յետոյ իր յարգանքը Պատրիարքին նկատմամբ, Պատրիարքարանի պաշտօնեաներուն պատուիրեց հնազանդիլ պատր. հրամաններուն։ Յետոյ ժամը 12ը անցած, սինոդականները ցրուեցան։

*** Յոյն ժողովրդեան մէջ խոր տպաւորութիւն առաջ բերած է պատր. տագնապը։ Բոլոր ընկերակցութիւնները, Սիլլոգոսները, դպրոցներու և եկեղեցիներու հոգաբարձութիւնները որոշած են կատարեալ հաւատարմութիւն յայտնել Տ. Յովակիմ Պատրիարքին և իրենց ցաւը հաղորդել ծագած տագնապին առթիւ։

ՉԸՐԱՂԱՆԻ ՀՐԴԵՀԸ

Եէնի Թանին կ'ըսէ թէ մինչեւ հիմա լրագիրներուն կողմէ հրատարակուած տեղեկութիւնները Չըրաղանի պալատին հրդեհին վրայ՝ պաշտօնական աղբիւրէ չեն բխած, քանի որ դատական քննութեան արդիւնքը բոլորովին գաղտնի կը պահուի, յաջողութեամբ ի գլուխ հանելու համար գործը։ Նոյն իսկ դատական մարմինը բողոքած է մասնագիտական մասնախումբին տեղեկագրին հրատարակութեան դէմ։ Օտար մասնագէտներու կողմէ նոր քննութիւն մը պիտի կատարուի։

*** Մեծն Աղէքսանդրի մէկ արձանը, որ Չըրաղանի պալատան մէջ կը գտնուէր, ոստիկանի մը կողմէ ազատուած է։ Սուլթան Սէլիմ Եավուզի արձանն ալ ազատուած է։ Նոյնպէս չեն այրած Սուլթանին նուիրած երկու դաշնամուրները։

*** Բ. Դուռէն բոլոր պաշտօնարաններուն զեկուցուեցաւ որ հրդեհի դէմ նախազգուշական միջոցներ ձեռք առնուին պետական պաշտօնատանց և շէնքերուն մէջ։

*** Երեսփ. Ժողովի Բ. փոխ-նախագահ Մուսթաֆա Ասըմ էֆ., առջի օր, Եպարքոսէն խնդրեց հարկ եղած բարեփոխումները կատարել Նազիմէ Սուլթանուհիին ծովեզերեայ ապարանքին մէջ, Խորհրդարանի վերածելու համար զայն։

ԴԱՇԻՆՔԻՆ ՇՈՒՐՋԸ

Գերմանական Ֆօսիշէ Ցայթունկ լրագիրը կը գնահատէ Նոր դահլիճին ծրագիրը, ըսելով թէ լաւագոյնեցումի և համդատեան առաջնորդող ծրագիր մըն է։ Նոյն թերթը կ'աւելցնէ թէ Նոր Եպարքոսը խոշոր տարբերութիւններէ խոյս տալով, ի վեր կը հանէ այն պակասները, որոնց դարման մը տանելու է՝ օսմանցիները համոզելու համար որ ոչ թէ միայն սահմանադրական երկրի մը մէջ կ'ապրին այլ այնպիսի երկիր մը, ուր իրաւունքը տիրապետէ։ Գերման լրագիրը կը կարծէ որ կարելի է դիւրաւ հրաժարիլ քաբիթիւլասիոններէն, պայմանաւ որ Թուրքիոյ մէջ ամէն ոք ջանայ յարգել Սահմանադրութիւնը, իրաւունքը և օրէնքը։

ՕՍՄ. ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Ծովային պաշտօնատան մէջ, առջի օր, խորհրդակցութիւն մը կատարուեցաւ, որուն ներկայ կը գտնուէին ծովային նախարար Խալիլ փաշա, ծովակալ Կէմպլ փաշա և նաւային բարձրաստիճան սպաներ։ Ցածաւորակներու գնման վրայ խորհրդակցութիւններ եղան։

*** Ծովային Նախարարութիւնը Արմսթրոնկի և Քրուբի զինագործարաններուն մեծաքանակ ռումբ յանձնարարեց օսմ. նաւատորմին համար։ Նաւային սպաներ պիտի ղրկուին այդ զինագործարանները, պատրաստուած յանձնարարութիւններուն մէկ մասը ստանալու համար։ Մնացեալը կարճ ատենի մէջ պիտի յանձնուի։

*** Օսմ. Նաւատորմը, Միջերկրական ուղեւորելէ առաջ, մէկ քանի օր մարզանքներ պիտի կատարէ Մարմարայի մէջ։ Այն անգլիացի սպաները, որոնք իբր մարզիչ մայրաքաղաքս պիտի գան այս շաբթու, այդ մարզանքներուն ներկայ պիտի գտնուին։

*** Մանասթըրի մէջ մինչեւ հիմա 2150 ոսկի հաւաքուած է ի նպաստ օսմ. նաւատորմին։

ԹՈՒՐՔՕՊԱՐՍԻԿ ՄԻՋԱԴԷՊ ՄԸ

Պարսիկ աւազակախումբ մը Պաղտատի գիւղերուն մէջ աւարառութիւններ գործած է։ Արտաքին գործոց Նախարարութիւնը Թէհրանի օսմ. դեսպանատան հաղորդած է այդ դէպքը, հրամայելով հարկ եղած դիմումները ընելու պարսիկ կառավարութեան քով։ Պարսկաստանի արտաքին գործոց նախարարութիւնը ապահովութիւններ տուած է որ ազդու միջոցներ ձեռք պիտի առնուին այդ աւազակներուն դէմ։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ

Պերլինի օսմ. դեսպանատան զինուորական կցորդ Էնվէր պէյ պատերազմական նախարարութեան ղրկած է տեղեկագիր մը Գերմանիոյ մէջ նոր հնարուած ինքնաշարժ հրացաններուն վրայ։ Էնվէր պէյ ի վեր կը հանէ այդ զէնքին կատարելագործութիւնը և կը յանձնարարէ այդ զէնքին գործածութիւնը օսմ. բանակին մէջ։

*** Բաց ի այն սպաներէն, որոնք Պաղտատի կուսակալ Նազըմ փաշայի կողմէ ընտրուած են, 500 սպաներ ալ պիտի ընկերակցին փաշային։

ԿԱՐՄԻՐ ԱՆՑԱԳԻՐԸ

Ինչպէս յայտնի է, օտարահպատակ Հրէաներ երեք ամիս միայն իրաւունք ունին Պաղեստինի մէջ բնակելու։ Այս առթիւ արտօնագիր մը կը տրուի անոնց՝ կարմիր թուղթի վրայ գրուած, որ «կարմիր անցագիր» անունով ծանօթ է։ Ներքին գործոց նախարար Թալաթ պէյ նախորդ Եպարքոսին առաջարկած էր ջնջել կարմիր անցագիրը՝ Եպարքոսը այն ատեն մերժողական պատասխան տուած էր։ Բայց Թալաթ պէյ պնդած էր իր առաջարկին վրայ, այդ անօրինութեան աւելորդ ըլլալը շեշտով։ Եւ որովհետեւ Հիլմի փաշա չէր պատասխանած այդ նոր դիմումին, Ներքին գործոց Նախարարը դարձեալ պիտի պնդէ Նոր դահլիճին մօտ։

ԹԱՂԱՊԵՏԱԿԱՆ ՇՐՋԱՆԱԿՆԵՐԸ

Հին րէժիմին օրով, մայրաքաղաքս իր շրջականերով բաժնուած էր թաղապետական տասը շրջանակներու։ Սահմանադրութեան հռչակումէն յետոյ, քաղաքապետութեան աշխատութիւնները դիւրացնելու համար, քաղաքը քսան թաղապետութեանց բաժնեցին։ Մէկ տարուան փորձառութենէ յետոյ քաղաքապետութիւնը նկատելով որ այդ բանը արդիւնք մը չընծայեր և հասոյթները անբաւական են՝ որոշած է առաջուան պէս թաղապետական տասը շրջանակներու բաժնել, ծախքերու խնայողութիւն ընելու։ Այդ որոշումը Պետական Խորհուրդին պիտի հաղորդուի։

ՕՍՄ. ՆՈՐ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Վաճառական Բէհմալ Էօմէր պէյի և իր ընկերներուն կողմէ մենաշնորհ խնդրուած էր օսմ. անանուն ընկերութիւն մը կազմել 25.000 ոսկիով, բամպակ, դերձան, ապաշոյ և կտաւ շինելու համար։ Որոշուած է այդ մենաշնորհը տալ, նկատելով որ երկիրը պիտի օգտուի այդ տնտեսական ձեռնարկէն։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Ռուսիոյ դեսպանին կինը, տիկին Զարիքօֆ և ընդհ. հիւպատոսին կինը, անցեալ օր, հանգուցեալ Սուլթան Մուրատ Ե.ի երկրորդ աղջկան՝ Ֆեհիմէ սուլթանուհիին Օրթաքէօյի ապարանքը երթալով, այցելութիւն տուած։ Տեսակցութիւնը երկու ժամ տեւեց։ Թէյի սեղան մը տրուեցաւ հիւրերուն։

ՕԳՏԱԿԱՐ ՏՆՕՐԻՆՈՒԹԻՒՆ ՄԸ

Ներքին գործոց Նախարար Թալաթ պէյ Նոր շրջաբերական մը ուղղելով նահանգային իշխանութեանց, կը հրամայէ վերջ մը տալ երեխեններու կողմէ գործուած զեղծումներուն։ Այսուհետեւ ամէն քաղաքացի իրաւունք պիտի ունենայ իշխանութեանց դիմելու առանց պէտք ունենալու երեխեններու աջակցութեան։

ԻՍԼԱՄԱԿԱՆ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐ ՍԵՐՊԻՈՅ ՄԷՋ

Սերպիոյ մէջ գտնուած իսլամական կալուածներու համար սերպիական կառավարութեան մէկ կողմէ մլ. Փր. հատուցում պիտի ըլլայ։

ԱՀՄԷՏ ՐԻԶԱ ՊԷՅ ՆԱԽԱԳԱՀ

Նոյն Փրայէ Բրէսէ Պոլսոյ թղթակիցը կը գրէ յունվ. 9 թուով. «Երէկ անծանօթ անձ մը, փողոցին մէջ, նախատական խօսքեր ուղղեց Երեսփ. Ժողովի Նախագահ Ահմէտ Րիզա պէյի։ Ահմէտ Րիզա պէյ բարեսրտութեամբ, ձերբակալել չտուաւ այդ անձը։»

ՎԱԳՖ ԿԱԼՈՒԱԾՆԵՐԸ

Պետական Խորհուրդը հրահանգներ տուած է Էվգաֆի Նախարարութեան, որպէս զի այսուհետեւ Էվգաֆի պաշտօնեաներուն ներկայութեան կատարուին վագֆ կալուածներու փոխանցման գործողութիւնները, երբ այդ կալուածները միւթէվէլլի չունենան։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ԳՈՂՈՒԹԻՒՆ ՆԱՄԱԿԱՏԱՆ ՄԷՋ

Ատենէ մը ի վեր Ղալաթիոյ ֆրանսական նամակատան մէջ մանտա-բօսթի գողութիւններ կը կատարուէին։ Գաղտնի քննութիւն բացուելով երեւան ելած է թէ մանտա-բօսթի գողութիւն ընողներն են յիշեալ նամակատան պաշտօնեաներէն երկու հոգի, որոնք ֆրանսական հպատակ են։ Այդ երկու անձերը բանտարկուած են ֆրանսական հիւպատոսարանին մէջ։ Քննութիւնը աւելի խստութեամբ առաջ տարուելով հասկցուած է թէ այդ երկու գողերը Սկիւտարի մէջ մեղսակից մը ունին Պեսիմ պէյ անունով։ Այս վերջինն ալ ձերբակալուելով հարցաքննութեան ենթարկուած է։ Ֆրանսական հիւպատոսարանին կողմէ պատրաստուած տեղեկագիրը ոստիկանութեան տրուած է։ Քննութիւնները կը շարունակուին։

ՍԻՐԱՅԻՆ ՏՐԱՄ

Կիւմիւշճիւէի մէջ Պաքիրէ անուն աղջիկ մը, տասնըվեց տարեկան, մէտրէսի ուսանող մը կը սիրէր և փոխադարձաբար, կը պաշտուէր անկէ։ Սակայն ծնողքը կը հակառակէր անոնց ամուսնութեան։ Պաքիրէ, չկրնալով իր սիրահարէն զրկուիլ, անոր բնակարանը գնաց միասին փախչելու համար։ Բայց յաջորդ օրը իր տունը տարուեցաւ աղջիկը, ուր խորթ մօր հետ բուռն վէճ մը ունենալէ յետոյ, ջրհորին մէջ նետելով ինքզինքը, անձնասպան եղաւ։

ՇԱՐՈՒՆԱԿԱԿԱՆ ԳՈՂՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

Տասնըհինգ օրէ ի վեր ամէն գիշեր գողութիւններ կը պատահին Այ-Ստեֆանոսի մէջ։ Տասնեակէ մը չափ հարուստ բնակարաններ կողոպտուած են։ Ոստիկանութիւնը և գիշերապահները բան մը չեն նշմարեր։ Գիւղացիները դառնապէս կը դանգատին ոստիկաններու անհոգութեան դէմ, և մտադիր են իրենք կատարելու հսկողութեան գործը։

ԱՐԿԱԾ

Հրթիռ շինող Նիքօլաքիի վեց տարեկան տղան, անցեալ օր, հօրը րէվոլվէրին հետ խաղացած ատեն հրազէնը կրակ առաւ։ Տղան, ծանրապէս վիրաւորուած, քիչ յետոյ մեռաւ։

ՈՍՏԻԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

Կառավարութիւնը օրինագիծ մը կը պատրաստէ հանր. ապահովութեան պաշտօնեաներու սպասարկութիւն մը հաստատելու համար ինչպէս կայ օտար երկիրներու մէջ։ Այդ պաշտօնեաները իրաւագիտական վարժարանէ վկայուած պիտի ըլլան, իրենց օգնական ունենալով թաղեցի երեւելի մը։

ԳԻՍԱՒՈՐԸ

Առջի գիշեր ալ Պոլսեցիները երկնքի վրայ գիսաւոր մը տեսան, սակայն գիսաւորին փայլը այս անգամ պակսած էր քիչ մը։ Աշխարհի զանազան կողմերը գիսաւորներ կը տեսնուին այս պահուս։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԱԿԱՆ ՔՐՈՆԻԿ

ԷՎԳԱՖԻ ԶԵՂԾՈՒՄՆԵՐԸ

«ՉՆՋԵ՛ՆՔ ԱՍՏԻՃԱՆՆԵՐԸ»

ՏԷՐՔՈՍԻ ՋՈՒՐԻ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆԸ

ԻՍՄԱՅԻԼ ՓԱՇԱ... ԳՈՐԾԻ ՎՐԱՅ

ԵՐԵՍՓ. ԺՈՂՈՎ

(Բ. ՏԱՐԻ)

Օսմ. Երեսփ. Ժողովը երէկ իր 30րդ նիստը գումարեց... առժամաբար Պէշիքթաշ Րիզա էֆ.ի ապարանքին մէջ։ Շէնքը փայտաշէն ըլլալուն պարտէզին մէջ հրշէջ զօրաց գունդ մը պատրաստ կըսպասէր ամէն հաւանականութեանց և.... անհաւանականութեանց առջեւ։ Չենք գիտեր թէ՝ արդեօք Չըրաղա՞ն մը պէտք էր այրէր որպէս զի կարգ մը պատասխանատու մարդոց խելքը գլուխը գար։ Երբ Չըրաղանի, այդ շքեղ ու պատմական պալատին մէջ, ոչ իսկ նախնական կանխահոգ միջոցներ ձեռք առնուած էին, հիմա փայտաշէն այս ապարանքին մէջ ամէն բան կատարեալ է, նոյն իսկ ժողովին գումարման յատկացուած սրահին տակ փոխան... բուղխերու զետեղուած են փայտէ... թիրէկներ, երեսփոխաններուն ծանրութեան տակ շէնքը չի փլչելու համար։ Ասոր համար է որ երեսփոխան, նախագահ թէ նախարար իրար անցեր են ժամ առաջ օգտուելու համար Նազըմէ Սուլթանուհիին արքայական նուիրատուութենէն։

Նիստը բացուեցաւ ժամը 6 ու կէսին նախագահութեամբ Ահմէտ Րիզա պէյի։

Առանց դիտողութեան, ինչպէս միշտ, վաւերացուեցաւ 29րդ նիստի ատենագրութիւնը։

Նախագահը յետոյ ժողովականներուն յայտարարեց թէ՝ Նախընթաց օր փոխադարձ շնորհակալութեան համար այցելութիւն տուած է գահաժառանգ Եուսուֆ Իզզէտտին էֆ.ի, որ անգամ մըն ալ իր ցաւակցութիւնը յայտնած է Չըրաղանի այրելուն առթիւ և այս առթիւ յայտարարած է նաեւ որ շնորհիւ ազգին մէկ երկու տարիէն հրկիզուած պալատին տեղը աւելի փառաւոր շէնք մը կը կառուցուի Խորհրդարանին և Ծերակոյտին համար։ Ժողովականները գահաժառանգին այս զգացումներուն համար իրենց շնորհակալութիւնները յայտնեցին։

Մէկ քանի երեսփոխաններ թագրիրով մը չորս յօդուածներէ բաղկացեալ օրինագիծ մը կը ներկայացնէին ժողովին և որով կ'առաջարկէին ջնջել քաղաքային և կրօնային բոլոր աստիճանները. և քաղաքային պաշտօնները իբրեւ աստիճան նկատել։ Որոշուեցաւ առանց վիճաբանութեան Լահիէ Էնճիւմէնին ղրկել։

Իսմայիլ Քեմալ.— Կարելի չէ մէկ հարուածով ջնջել բոլոր աստիճանները. ես իմ մասիս չեմ խօսիր քանի որ ես ասկէ առաջ հրաժարեցայ իմ աստիճաններէս. կը հասկնամ որ սահմանադրութենէն վերջ աստիճան և պատուանշան տացողները ջնջուին. բայց անկէ առաջուաններուն նոյն բանը ընել կարելի չէ, քանի որ այդ աստիճաններէն շատերը տրուած են անանկ մարդոց որոնք իրապէս երկրին օգտակար ծառայութիւններ մատուցած են։

Նախ.— Առ այժմ այդ մասին վիճաբանելու պէտք չի կայ. ղրկենք Լահիէ էնճիւմէնին, եթէ անիկա մերժէ. լա՛ւ. իսկ եթէ յարմար տեսնէ ու ժողովիս ղրկէ այն ատեն հոս այդ առթիւ կը վիճաբանինք և եթէ ուզենք կը մերժենք։

Թէև շատ մը երեսփոխաններ այս միջոցին խօսք ուզեցին, բայց նախագահը ո՛չ մէկուն խօսք տուաւ վերը ըրած դիտողութեան համաձայն։ Այս միջոցին ընդհանուր աղմուկին մէջ լսուեցաւ Իսմայիլ փաշայի իդական ձայնը, որ կը բողոքէր աստիճաններու ջնջումը առաջարկող թագրիրին դէմ. չարամիտներ դիտել կուտային թէ՝ Իսմայիլ փաշա կը վախնար այդ աստիճաններու թէնզիգաթին ատեն վրայ տալ իր... փաշայութիւնը, որ այնքան կարեւոր էր Թոզաթի երեսփոխանին համար։

Հօճա Իսմայիլ Մահիր էֆ. եւս նոյնիմաստ թագրիրով մը կը հարցնէր թէ՝ ինչո՞ւ կառավարութիւնը ժողովին չի բերեր աստիճաններու և պատուանշաններու օրինագիծը, ըստ այնմ աստիճան ու պատուանշան տրուելու համար։ Թագրիրին տէրը կ'առաջարկէր որ այս տարեշրջանին մէջ անպատճառ ժողովին բերուի այդ օրինագիծը և քննուի, քանի որ ինչպէս ամէնուն յայտնի է հին օրերու մէջ այդ պատուանշաններու և աստիճաններու երեսէն շատ մը տուներ կը քանդուէին։

Բանչէ Տօրէֆ.— Հարկ չկայ կառավարութիւնը ծանրաբեռնել այս տեսակ օրինագիծեր պահանջելով. անմիջական պահանջ մը չէ անիկա. տակաւին դեռ ժամանակ կայ։

Վարդգէս.— Ես համամիտ եմ Իսմ. Մահիր էֆ.ի առաջարկին. անիկա չըսեր որ անմիջապէս ղրկուի. այլ թէ՝ Սատարէթին գրենք որ պատրաստէ և բերէ. Թագրիրը մերժելու պատճառ մը չկայ։

Ղանի պէյ.— Աւելի կարեւոր օրինագիծեր կան. Անատօլուի մէջ ձիերու գողութեան և պաճարախոյն դէմ միջոցներ ձեռք առնող օրէնք մը պատրաստելու ենք. աս աւելի՛ կարեւոր է։

Ժողովը յետաձգեց այս թագրիրին նկատառումը։

Տօքթ. Արիֆ Ըսմէթ թագրիրով մը կ'առաջարկէր միջոցներ ձեռք առնել Էվգաֆի մէջ կատարուած զեղծումի մասին, որ երեւան հանուած է նախորդ Էվգաֆի նախարար Համատա փաշայի կողմէ և որ իր քննութեամբն ալ հաստատուած է։ Այս թագրիրին մէջ յիշեալ երեսփոխանը կը յայտնէր թէ՝ Էվգաֆի Նախարարութենէն շինուածանիւթերէ գոյացած 60,000 ոսկիի պարտք մը անմիջապէս վճարուած է. իսկ անդին այլ և այլ աղքատ մարդոց կողմէ իբրեւ կանխավճար ասկէ առաջ վճարուած գումարները, որոնք աւանդ կը նկատուին և որոնք մեծ գումար մը կը կազմեն, չի վճարուելէ զատ երկրուն պարտքի գումարին մէջ անցուցած է։ Անիկա անիրաւութիւն մըն է քանի որ աւանդ ձգուած դրամ մը երբեք երկրուն պարտքի գումարին մէջ կարելի չէ անցընել։ Այս առթիւ տօքթ. Արիֆ Ըսմէթ պէյ առաջարկեց նաեւ որ այս գործը յանձնուի Էվգաֆի նորընտիր նախարարին որպէս զի քննութիւն մը կատարէ և արդիւնքը բերէ ժողովին։

Արթաս էֆ. Համամիտ գտնուելով առաջարկեց որ թագրիրը նախարարին նկատառմանը յանձնուի։

Նաֆի փաշա.— Հիմա անիկա խնդիր ընելու պէտք չկայ. երբ երկրուն պարտքի մասին հոս վիճաբանինք, այն ատեն այս խնդիրն ալ նկատի կ'առնենք։

Պէտրի պէյ.—Աւանդ դրամը նուիրական է և այդ տեսակ դրամի մասին զեղծում կատարելը դատապարտելի. անիրաւութիւն մըն է այս գումարը երբեւէ պարտքին մէջ անցնել։

Վարդգէս.—Ոմանք կ'առաջարկեն որ այս Թագրիրը Էվգաֆի էնճիւմէնին ղրկենք. ասիկա սխալ է. ասով նոյն նախարարութեան իրաւասութեան դէմ շարժած կ'ըլլանք։ Կ'առաջարկեմ նախարարին ղրկել Թագրիրը որպէս զի քննութիւն կատարէ։

Ֆէրիտ պէյ.—Երեւի. ժողովը իրաւունք ունի նախարար մը հարցաքննելու. արդ կանչենք նախարարը և զայն հարցաքննենք. Թո՛ղ անիկա բացատրութիւն տայ մեզի։

Ժողովը որոշեց Թագրիրը ղրկել նախարարին և բացատրութիւն պահանջել։

Կարգը եկած էր Թոքատի հռչակաւոր երեսփոխան Իսմայիլ փաշայի, որ խորհրդարանական կեանքի մէջ առաջին անգամ ըլլալով Թագրիր մը կուտար և այդ Թագրիրը... կ'ընդունուէր։

Իսմայիլ փաշա իր Թագրիրով լըջօրէն կը բողոքէր Տէրքօզի ջուրի ընկերութեան դէմ. պէտք է կ'ըսէր քննել անոր պայմանագիրը որ այնքան վնասաբեր է ժողովուրդին. պէտք է գիտնանք թէ ինչ պայմաններ ունի. հրդեհի առթին ինչ է իր պարտաւորութիւնը. յետոյ Թերթերը կը գրեն թէ՝ Տէրքօզի ջուրը անմաքուր է, միքրոպներ կան. ճի՛շդ են այդ գրուածները։

Տօքթ. Արիֆ Ըսմէթ.—Ճիշդ է որ առողջապահական տեսակէտով կարեւոր Թագրիր մըն է փաշային մեզի բերածը. Բայց Տէրքօզը պարզ ընկերութիւն մըն է և անոր պայմանագիրը այս ժողովին չի գար. ասիկա ուղղակի կառավարութեան գործն է. մեզի չի վերաբերիր։

Իսմայիլ փաշա.— Առաւօտ գիտէ թէ որչափ կը ցաւիմ Տօք. Արիֆ պէյի այս պաշտպանողականին վրայ։ Ես բոլոր ուժովս կ'առաջարկեմ որ այս պայմանագիրը քննուի. Տէրքօզի ընկերութիւնը ժողովուրդը կը կողոպտէ. մեր ժողովուրդը ստիպուած է այդ ջուրը խմել. ամէն մարդ Կէօզթէփէի և Գարագուլագի ջուր չի կրնար գտնել, իսկ այս ջուրէն ալ հիւանդ կ'ըլլա՞, քանի որ Տօքթօրները կըսեն թէ՝ անոր մէջ միքրոպ կայ. Հանրային շինութեանց նախարարին գործը ինչ է. պէտք չէ՞ որ ասանկ բաները քննէ. վստահ եմ որ Ընկերութիւնը մեզ...սօլ-մըզ կ'ընէ. օրինակի համար երկու ամիս Սկիւտար հիւր գացեր եմ եւ տասնըդ տէրքօզի ջուրը չեմ գործածեր. երբ տուն կ'երթամ միւսի մը կը տնկուի և փարա կ'ուզէ. կըսեմ, «այօղուլ եա ջուր չի գործածմըշըմ». փարա չ'ընէր տալու եա. չտալուդ պէս ջուրը կը կտրէ. անկէց վերջը գնա աղաչէ. «սուլու քէամէ. աման սէնեօռ կէլ չու մուսլուղը աչ, օլմա՛զ», ինչ թէ է՛յ էֆէնտիլէր պու գումբանիա պիզի սօյար. Նաֆաա նազըրը պուննա ղօնտուռուլ (գօնթռօլ) եափմալը, վէսսէլամ։

Վարդգէս,—Այս տեսակ խնդիրներ հոս բերուելու չեն. Իսմայիլ փաշա ինք կրնայ անձնապէս պատկանեալ իշխանութեան դիմել և բացատրութիւն պահանջել, եթէ ոչ Տէրքօզը ջուր չէ տուեր, տուեր է, կարեր է առանք դատարանի խնդիրներ են։

Ֆէյզի.-- Ճիշդ է որ հիւանդութիւններ կը ծագին այդ ջուրին գործածութենէն. ճիշդ է որ այդ ընկերութիւնը ժողովուրդը կը կողոպտէ. հետեւաբար պէտք է որ խստօրէն հետապնդուի և ասոր համար այս Թագրիրը ղրկելու է գործադիր իշխանութեան։

Նաֆի փաշա.— Ջուրի աղտոտութիւնը և ընկերութեան չարաչահութիւնը անանկ խնդիրներ են, որոնք քաղաքապետութեան պարտականութիւններն են և ո՛չ թէ օրէնսդիր ժողովի մը. պէտք չկար այս տեսակ խնդիր մը հոս բերելու. ղրկենք Ներքին գործերու Նախարարութեան թող ան պէտք եղածը ընէ։

Հետեւաբար որոշուեցաւ Իսմայիլ փաշայի այս Թագրիրը ղրկել Ներքին գործոց Նախարարութեան, ինչ որ պզտիկ յաջողութիւն մը չէր Թոքատի մէպուսին համար, որ աւելի քան... ուռած նստաւ իր տեղը։

Կարդացուեցան նաեւ մէկ քանի ցաւակցական հեռագիրներ։

Ցետոյ ժողովը անցաւ «հեղինակի իրաւունք»ի օրինագծին մնացեալ յօդուածներու վիճաբանութեան։ Արդէն երկու նիստի մէջ մինչեւ 14րդ յօդուածը վիճաբանութեան դրուած և 14րդ յօդուածը (գրական նամակները չեն կրնար հրատարակուիլ) նախորդ նիստին մէջ վերցուած էր իբրեւ անկարեւոր։ Ժողովը երէկուան նիստին Ա. և Բ. մասերուն մէջ շարունակեց վիճաբանութիւնը 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21 22 յօդուածներուն։

Ժամը 10 ու կէսին միջոցները փակուեցաւ ժողովը։

ՆՈՐ ԲԵՄ

Վարչութեամբ ՏԻԿ. ՍԻՐԱՆՈՅՇԻ

Ուրբաթ գիշեր, Բերա Վարիէթէի մէջ Անմահն Շէքսփիրի «Համլէդ»ը։

Շաբաթ գիշեր Իւսկիւտար լսարան Թատրոնին մէջ «Երկրորդ Երիտասարդութիւն»։

Կիրակի մաթինէ, Բերա Օտէօնի մէջ «Երկրորդ Երիտասարդութիւն»։

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԱԶԳԱՅ ԿԱՐԾԻՔՆԵՐ

Օրմանեան պատրիարքին գործը քննելու պաշտօն ունեցող յանձնաժողովը խնդիրը շատ երկարեց։ Այս երկարաձգումին մէջ կարծես դիտաւորեալ բան մը կայ։ Լանէի վատահամբաւ հեռագրին խնդիրը չէ լուծուած դեռ։ Նախորդ պատրիարքը այդ հեռագրին վերջին մասէն անմեղ կ'ուզէ ցուցնել ինքզինքը, իբր թէ առաջին մասը միա մինակը հակազգային անհելի դաւաճանութիւն մը կազմելու անբաւական ըլլար։ Եթէ Օրմանեան ազգի և եօքի մասերու այդ քաշքշուք վէճերուն մէջ կը ջանայ եղեռնին մեծութիւնը պարտկել, չարաչար կը խաբուի։ Հակառակ տասներկու տարի անցած ըլլալուն այն չարաբաստիկ օրէն ի վեր երբ հայոց պատրիարք մը—Օրմանեան—դիակներով, արեան լիճերով, ծովածաւալ ցաւերով շըրջապատուած իր աթոռին վրայէն խիղճը ունեցաւ Լանէի Խաղաղութեան վեհաժողովին յայտարարել թէ իր ազգը ո և է տրտունջ չունի տիրող րէժիմին ու անոր արիւնկզակ գահակալին դէմ, և թէ այս նըպատակով ազգին կողմէն եղած ո և է դիմում չունի պաշտօնական հանգամանք և բոլորովին անհիմն բան մըն է, այո, հակառակ տասներկու տարի անցած ըլլալուն այդ պատմական մատնութեան ոճիրէն ի վեր, հայ ազգը չի մոռնար զայն, և ոչ միայն չի մոռնար այլ և ուշ կամ կանուխ կը պատուհասէ անոր հեղինակը։

Օրմանեան, այդ նողկալի արարքին մէջ ինքզինքը արդարացնող մէկ պատրուակ միայն ունի. այն է թէ՝ օսմ. կառավարութիւնը կամ Ապտիւլ-Համիտ իր վրայ բռնացած էին այդ հեռագիրները ուղղելու Լանէ՝ չեզոքացնելու համար այն բարոյական ազդեցութիւնը զոր արտասահմանի ընդհանուր հայութեան կողմէ քաղաքակիրթ ու քաղաքական աշխարհին Հայուն արիւնոտ ցաւը ներկայացնելու այդ արդար շարժումը կրնար առաջ բերել։ Ինչ պիտի պատահէր սակայն եթէ Օրմանեան ընդդիմանար իր վրայ ի գործ դրուած այդ ենթադրական ճնշումին. շատ շատ պիտի ստիպուէր հրաժարիլ իր աթոռէն։ Բայց այդ փառասէր մարդը այնպէս մը փաթթուած էր այդ աթոռին որ ի գին ամբողջ ազգին կործանման իսկ՝ չպիտի ուզէր անկէց բաժնուիլ։

Օրմանեանի տասներկու տարուան պաշտօնավարութեան միւս բոլոր սխալներուն մասին իր համակիրները—որոնցմէ, աւա՜ղ, կան դեռ—կրնան դուցէ քիչ շատ համոզիչ արդարացումներ առաջ բերել, բայց ինչ պիտի ըսեն ասոր Լանէի հեռագրին արդարացման համար։ Եւ պէտք է նկատել թէ մարդ մը որ ձեռնհաս ցոյց տուաւ ինքզինքը այդ ահաւոր դաւաճանութիւնը գործելու, քննադատութեան տակ ինկող իր միւս բոլոր արարքներուն մէջ ալ այն միեւնոյն ուղղութիւնը և տեսակէտը ունեցած է ինչ որ այդ հեռագրին պարագային մէջ.—ոտնակոխ ընել ազգին ամէնէն կենսական շահերը, որ իր ձեռքը յանձնուած էին պաշտպանուելու համար, և զանոնք գործածել իր փառասիրական ձգտումներուն համար, իր գերակշիռ դիրքին պահպանմանն ու յաւերժացմանը համար։

Եւ այդ հեռագիրը որ կայ ու կը մնայ իբրեւ սեւ խորհրդանշանը Օրմանեանի իշխանութեան, ահա առարկայ կ'ըլլայ քննութիւններու, վիճաբանութիւններու և քաշկռտուքներու, և մինչդեռ անով, մի՛միայն անով մարդը իսկոյն դատել ու դատապարտելը մէկ վայրկեանի խնդիր էր, տարի է մը ի վեր է որ յանձնաժողով մը կ'երթայ ու կ'ուգայ ու իր որոշումը չի բերեր։ Պատճա՞ռ։ Հոս, այս բացորոշ խնդրին մէ՞ջն ալ արդեօք սեղանին տակէն ձեռքեր կը խաղան...

Ու մարդը, Օրմանեան, իր աղքի օրերու յուզումներէն թմրած—թէեւ իրեն համար կ'ըսեն թէ երբեք չի յուզուիր—, հիմակ ա՛լ դուրս կ'ելլայ իր մենարանէն ուր փակուած էր ժողովրդային զայրոյթէն վախնալով, կը պտըտի հասարակաց համբաներուն վրայ, փորը անկած, ճակատը վեր, խրոխտ ու ամբարտաւան, սիրտը ու խիղճը հանդարտ հասաուր մը քալուածքով, մարդկային միամտութեան ու ապուշութեան վրայ խնդացող ժպիտ մը աչքերուն մէջ։

Ցապաղումն այս անարդութիւնը կ'օգտէ՝ ալ. յանձնաժողով է ի՛նչ է՝ թող շուտ ընէ լմնցնէ իր գործը։ Պատիժը, ինչ որ պիտի ըլլայ, գործադրուելու ժամը եկած հասած է այլեւս։ Այդ սքեմաւոր ոճրապարտը թող աւելի երկար ատեն չծիծաղի ազգին ներողամտութեան վրայ։

ԵՐՈՒԽԱՆ

ՄԻԱՑԵԱԼ ԵՒ ՀԱՅՈՒՀԵԱՑ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐԸ

Հաճընէն գոհունակութիւն կը յայտնեն Միացեալ և Հայուհեաց ընկերութիւններուն որոնք նախախնամութիւն մը եղած են տեղւոյն մանչերու և աղջկանց վարժարաններուն և աղջկանց ազգային որբանոցին, հայթայթելով ասոնց ամէնուն գրենական պէտքերը և ընտիր դաստիարակութիւն մը տալով անոնց։

Տեղացի զարգացած տիկիններէ և օրիորդներէ Ազգանուէր Հայուհեաց օժանդակ մարմին մը կազմուեր է, հոգալու համար աղջկանց վարժարանին պէտքերը։

ՀԱՆԴԻՍ

Սամսոնի Հայ-բողոքականաց ժողովարանին մէջ ամանորի հանդէս մը տեղի ունեցեր է, ուր բանախօսութիւններ արտասանուեր են օսմ. այլ եւ այլ տարրերու համերաշխութեան ի նպաստ։ Մուտքի տոմսակներէն 40 ոսկի հասոյթ գոյացեր է, Բողոքականաց վարժարաններուն համար։

ԱՍԱՖԻ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ՝ ԿԱՐԵՒՈՐ ՃՇԳՈՒՄ ՄԸ

Ասկէ առաջ գրած էինք թէ՝ Ճէպէլը Պէրէքէթի հռչակաւոր չարագործ միւթէսարրըֆ Ասաֆին գործը Զին. Ատեանի մը կողմէ վերաքննուելով դատապարտուած է չորս տարի բանտարկութեան եւ չորս տարի ալ կարեւոր պաշտօններու չը կոչուելու։ Սակայն խղճի պարտք կը համարինք մեր այդ կարեւոր սխալը ուղղել և պատճառ չտալ թիւրիմացութիւններու և... թիւրատեսութիւններու։ Ասաֆ դատապարտուեր է միմիայն չորս տարի... պաշտօնազրկութեան, ինչ որ ցոյց կուտայ թէ այդ չարագործին համար ի՛նչ տեսակ ծանր պատիժ մը սահմաներ է կառավարութիւնը։ Այսպէսով արդարութիւնը գործադրուած է և հետեւաբար Դուրեան Ս. Պատրիարքին կը մնայ վերադառնալ իր աթոռը, այս տեսակ... գոհացումէ մը յետոյ.՛.՛.։

ՄԵՐ ՊԱՏԿԵՐԸ

Մեր այսօրուան առաջին երեսին մէջ կը հրատարակենք դարձեալ հայասէր Անգլիացիի մը պատկերը, այն է Մր. Ֆ. Ս. Նորման, որ ընդհանուր տնօրէնն է ապահովագրական Թի Նէշընըլ Բրօթէքթըր ընկերութեան։ Ասկէց առաջ, Մր. Նորման յաջող ճամբորդութիւն մը կատարած էր Թուրքիոյ մէջ, և փայլուն ապագայ մը նախատեսած էր երկրին համար։ Եւ մէկ կողմէ քաջալերելով ընկերութեան Թուրքիոյ ընդհ. տնօրէն Վիչէն էֆ. Գալֆայեանի մինչեւ այսօր կատարած յաջող գործերէն և միւս կողմանէ հայ ցեղին հանդէպ իր սնուցած համակրանքն ու գուրգուրանքը գործնականապէս ապացուցանելու համար, հրահանգ տուած է Թուրքիոյ իր գործակալին հայ կեանքեր և հայ կալուածներ ապահովագրել, խառնաշփոթութեանց պարագային հայ կեանքերուն և կալուածներուն վնասները վճարելու պայմանով։ Այս միեւնոյն հայասէր տնօրէնն է որ վերջերս հաւանեցաւ ազգային եկեղեցական բոլոր կալուածները ապահովագրել հարիւրին 20 զեղչով, միեւնոյն ժամանակ Ատանայի որբախնամ ընկերութեան թողլով սոյն եկեղ. կալուածներուն ընդհանուր ապահովագինին հարիւրին 25ը։

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ԿՈՆԴԱԿՆԵՐ

Վեհ. Հայրապետը գոհունակութեան և օրհնութեան կոնդակներ ղրկած է Եգիպտաբնակ Աբրահամ փաշա Բարթողի և Դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութեան ատենապետուհի Տիկին Եւփիմէ Աւետիսեանի (Անայիս) որոնք շնորհաւորած էին Ն. Սրբութեան Օծումը։

ԷՋՄԻԱԾՆԻ ՍԻՆՈԴԸ

Ս. Էջմիածնի Սինոդը, իր սեպտ. 18ի նիստին մէջ, արտոնեց իր գանձապահին 553 րուբլի (5912½ ղր.) տալ Վեհ. Կաթողիկոսին տրամադրութեան տակ, Պոլսէն մինչեւ Էջմիածին Ն. Ս. Օծութեան ուղեկցող Տ. Տ. Գրիգորիս Պալաքեան, Մեսրոպ Նշանեան վրդ. ներու, Մինաս էֆ. Չերազի և սպասաւորի մը ճամբու ծախքերուն փոխարէն։

⁂ Սինոդը նոյն նիստին մէջ լսելով Տ. Տ. Մատթէոս Կաթողիկոսի սեպտ. 12ին Ռուսիոյ Զարին տուած երդման և 13ին ընդունած Ս. Օծման զեկոյցը, որոշուեցաւ նախ՝ այսուհետեւ Սինոդին բոլոր օրագիրները ստորագրել տալ Ն. Վեհափառութեան, իբրեւ Ատեանին Նախագահը, երկրորդ՝ կաթողիկոսական Նախկին տեղապահ Տ. Գէորգ Արքպ. Սուրէնեանի, իբրեւ Սինոդի առժամեայ նախագահ ունեցած պաշտօնը վերջացած համարել և երրորդ՝ Վեհ. Կաթողիկոսին երդման թուղթին բնագիրը, ռուսերէն թարգմանութեանը հետ, ղրկել Կովկասի փոխարքային, պատճէնը պահելով։

⁂ Մամբրէ վարդապետ Մելիք-Ադամեանց Սինոդէն խնդրած ըլլալով որ զինքը ազատ կացուցանէ հոգեւոր կոչումէ, որոշուեցաւ, Վեհ. Հայրապետին կոնդակին համաձայն, ընդունիլ անոր խնդրանքը, զայն աշխարհականներու կարգը դասել, այս մասին տեղեկութիւն տալով նաեւ Երեւանի նահանգապետին։

⁂ Սինոդը լսելով Բագուի բնակիչներէն հանգ. Եղիա Գալստեան Բուդաղեանի կտակին գործը, որոշեց կտակուած 2000 րուբլիով (250 ոսկի) տոկոսաբեր թուղթեր գնել և պահել Մայր Աթոռոյ գանձարանին մէջ, միայն այդ դրամին տոկոսը Էջմիածնի ճեմարանին պէտքերուն յատկացուելու և գումարը անձեռնմխելի մնալու պայմանով։

ԿՈՆԴԱԿՆԵՐ

Վեհ. Կաթողիկոսը կոնդակով մը յանձնարարած է Տ. Եղիշէ Ս. Պատրիարք Հօր, Ս. Էջմիածնի Սինոդին ղրկել բժշկապետ Աղեքսանդր Տ. Յարութիւնեանցի կտակային գործին վկայաթուղթը։

⁂ Հայրապետական կոնդակ մը ղրկուած է Տիկ. Տիրուհի Պալովեանի, օրհնելով յիշատակը հանգ. Մարգար Պալովեանի որ 50,000 րուբլի (6250 ոսկի) տրամադրելի ըրած էր, անոր տոկոսով Հայաստանի մէջ դպրոց մը բացուելու համար։

⁂ Ն. Ս. Օծութիւնը մխիթարական կոնդակ մը ղրկած է ռուսահայ մեծահարուստ բարերար Պրն. Աղեքսանդր Մանթաշեանի, անոր ամուսնոյն, Տիկին Դաբրիայի մահուան առթիւ.

ՊՆԱԿԷ ԵՒ ԼԱՆՋԱԽԱՉ

Ամենայն Հայոց Վեհ. Կաթողիկոսը եպիսկոպոսական Պնակէ շնորհած է Տ. Տ. Ներսէս, Մխիթար, Մեսրոպ և Կարապետ եպիսկոպոսներուն և վարդապետական Լանջախաչ՝ Երուսաղէմի միաբաններէն Տ. Մեսրոպ վրդ. Նշանեանի։

ԳԱԼՖԱՅԵԱՆ ՈՐԲԱՆՈՑ

Խասգիւղի Գալֆաեան աղջկանց Որբանոցի սանուհիները ասկէ առաջ ոսկեթել բանուածքներով չքեղ Սկիհի ծածկոց մը նուիրած ըլլալով Վեհ. Կաթողիկոսին, Էջմիածնի Շողակաթի տաճարին մէջ գործածուելու համար, Ն. Ս. Օծութիւն յատուկ կոնդակով մը գոհունակութիւն յայտնած է նոյն Հաստատութեան ատենապետուհի Տիկին Սրբուհի Դարակճօղեանի, օրհնելով և խրախուսելով խնամակալուհի Տիկինները, Որբանոցին վարիչ մայրապետները և սանուհիները։

ԴԱՅՐԳԻՒՂԻ ՏԻԿՆԱՆՑ ՄԻՈՒԹԻՒՆԸ

Այս Ընկերութիւնը ջանք չի խնայեր Կիլիկիոյ որբերուն օգնելու համար։ Ատենապետուհին է Տիկին Ագրիպպաս Դուրեան որ իր ազնիւ ընկերուհիներուն հետ ասկէ առաջ 10,309 ղրշ. հաւաքելով Պատրիարքարան ղրկած է։

⁂ Բերայի երիտասարդներէն կազմուած Կիլիկիոյ Նպաստի մասնախումբն ալ 50 ոսկի հաւաքած է։

ՕՐՄԱՆԵԱՆ ՍՐԲԱԶԱՆԻ ՔՆՆԻՉ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

Նախորդ Պատրիարք Օրմանեան Ս.ի դէմ եղած ամբաստանութեանց Քննիչ Յանձնաժողովոյ անդամները կը հրաւիրուին նիստի, ամսոյս 15ին, վաղը, ժամը 8ին (Ը. Թ.), Ղալաթիոյ Խորհրդարանը։ Կը խնդրուի որոշեալ ժամուն անպատճառ ներկայ գտնուիլ։

Քննիչ Յանձնաժողովոյ

Ատենադպիր Ատենապետ

Հ. Առաքելեանց Վ. Մանուկեան

ՀԱՅ ԴԱՏԱՒՈՐԻ ՄԸ ՅԱՋՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Բերայի դատարանին անդամներէն Սարգիս էֆ. Գուրագոզ, քսան տարուան յոգնաջան ու մանրակրկիտ աշխատութենէ մը յետոյ յաջողած է Թուրքիոյ մէջ հին ժամանակներէ ի վեր կազմուած եւ գործադրուած բոլոր օրէնքները հաւաքել և 30 հատորներէ բաղկացած պատկառելի հաւաքածոյ մը կազմել։

Դատական նախարար Նէճմէտտին պէյ, գնահատելով Հայ օրէնսգէտին այս խղճամիտ աշխատութիւնը, Գարագոզ էֆէնտին ներկայացուցած է նոր Դահլիճին անդամներուն որոնք գովելով անոր գեղեցիկ ձեռնարկը, խոստացած են ամէն աջակցութիւն ընծայել անոր, յիշեալ հաւաքածոյին տպագրութեան համար։

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Պրուսայի առաջնորդ Տ. Յովհաննէս եպսկ. Արշարունի հեռագրով շնորհաւորած ըլլալով Նոր Վարչապետ Հագգը փաշայի պաշտօնը, յիշեալը փոխադարձաբար հեռագրով շնորհակալութիւն յայտնած է։

ԿԻԼԻԿԻՈՅ ԱՂԷՏԸ ԵՒ ԱՆԳԼԻՈՅ ՀԱՅԵՐԸ

Մանչէսթըրէն կը գրեն Առմէնիայի թէ տեղւոյն Հայերը մեծ գործունէութիւն կը ցուցնեն Ատանայի աղէտէն թշուառացածներուն օգնելու համար։ Ջարդէն անմիջապէս յետոյ 1000 ոսկիէն աւելի նպաստ հասցուցած են։ Ցետոյ, ընդհանուր ժողով մը գումարելով, Առաջնորդ Տ. Գէւորգ եպսկ. Իւթիւճեանի նախագահութեամբ, որոշեցին որ Կիպրոսի երբեմնի որբանոցէն մնացած 1080 ոսկիի գումարը, որ բարդուած տոկոսներով 1250 ոսկիի հասած էր, յատկացուի 50 որբ խնամելու, Կիլիկիոյ մէջ, հինգ տարի պայմանաժամով։ Մասնախումբ մըն ալ ընտրուած է, որպէս զի Նոր հանգանակութիւն մը կատարէ 50 որբ եւս պահելու համար, յանուն Մանչէսթըրի Հայերուն։ Նոյն քաղաքին «Հայ Տիկնանց Բարեգործական Ընկերութիւնը» վերջերս մեծ քանակութեամբ թէ՛ նոր ճերմակեղէն պատրաստելով և թէ գործածուած հագուստ հաւաքելով, ղրկած էր Կիլիկիա։ Ասկէ զատ, կազմակերպած է վաճառահանդէս մը (պազար) ի նպաստ Կիլիկիոյ աղէտեալներուն, ուրկէ առաջին անգամ զուտ հասոյթ գոյացաւ 175 անգլ. ոսկի։

ՄԱՐՍԻԼԻՈՅ ՀԱՅՈՒՀԻՆԵՐԸ

Մարսիլիոյ հայ տիկինները, նախագահութեամբ Տիկ. Սօֆի Սաաթճեանի, դպրոցասէր Տիկնանց Ընկերութեան համար տարեկան 12 ոսկիի նպաստ մը յատկացուցած են, որբանոցներուն պաշտպանութեան յատկացնելու համար և խոստացած են ամէն տարի շարունակել այդ նպաստը։ Պարսկաստանէն ալ Պ. Գերասիմ Մելիք Փաշաեանց 26 րուպլի ղրկած է նոյն ընկերութեան։

ԽԱՌՆ ԺՈՂՈՎԸ

Խառն ժողովը նիստ պիտի գումարէ վաղը առտու, Ղալաթիոյ Խորհրդարանին մէջ և գլխաւորաբար պիտի զբաղի Պատրիարքական հրաժարականի խնդրով։

Վարչութեան ատենապետ Մանուկ էֆ. Ազարեան Վարչապետ Հագգը փաշայի մօտ երթալով պիտի խօսի Դուրեան Ս.ի ներկայացուցած պահանջներուն մասին, ուրկէ յետոյ, Ն. Սրբազնութեան բնակարանին մէջ, Վարչութեան անդամները խորհրդակցութիւն պիտի կատարեն վերջ մը տալու համար այս հրաժարականի ցաւալի խնդրին որ ա՛յնքան երկարեցաւ։

«ՅԻՇԱՏԱԿԱՐԱՆ»

Հրատարակուեցաւ 6րդ. պրակը այս գեղեցիկ աշխատութեան որ կը պարունակէ Տօքթ. Տիգրան փաշա Բէշտիմալճեանի, Կարապետ Իւթիւճեանի, Պօղոս եպսկ. Դարագոյեանի, Գէդէոն, Յովսէփ և Գրիգոր Աղաթօններու լուսանկարները, ձեռագիրները և կենսագրութիւնը։ Գին իւրաքանչիւր պրակի 2 ղրշ., գաւառները 100 փարա։

«ՑԱՅԳ»

Լոյս տեսաւ այս կրօնա-եկեղեցական կիսամսեայ հանդէսին 4րդ. թիւը, ճոխ պարունակութեամբ։ Ցօդուածներ ունին ծանօթ եկեղեցականներ։ Գին մէկ թիւին 50 փր.։ Տարեկան բաժնեգին՝ Պոլիս 35, գաւառ 40 ղրշ.։ Արտասահման 10 ֆրանք։

ՆՈՐ ԹԵՐԹԵՐ

Իզմիտի մէջ սկսած է հրատարակուիլ Բիւթանիա անուն տասնօրեայ գաւառաթերթ մը, տնօրէնութեամբ Յակոբ էֆ. Սարգիսեանի։ Տարեկան բաժնեգինն է 20 ղրշ. իսկ մէկ թիւը 20 փարայ։

⁂ Գորիսի (Ղարաբաղ-Կովկաս) մէջ սկսած է լոյս տեսնել շաբաթաթերթ մը Գաւառ անուամբ, խմբագրութեամբ Սիմ. Տէր-Մինասեանի։

⁂ Նոր-Նախիջեւանի մէջ հրատարակուիլ սկսած է գրական-հասարակական շաբաթաթերթ մը, Լոյս անուամբ։

Ամէնուն ալ յաջողութիւն կը մաղթենք։

«ԹՇՈՒԱՌՆԵՐԸ»

Վիքթօր Հիւկօի այս տիեզերահռչակ վէպին Ա. հատորը հրատարակուեցաւ, Գր. Զիլինկիրեանի Նոր թարգմանութեամբ, գրավաճառ Զարդարեան եղբարց կողմէ։ Փնտռեցէք ամէն տեղ այս աննման վէպը։ Գինն է 6 ղրշ.

ՊԱՐՈՆԵԱՆԻ ԳՈՐԾԵՐԸ

Նշան Պապիկեան գրատան միջոցաւ լոյս տեսաւ անմահն Պարոնեանի Մեծապատիւ մուրացկանները և Կամիքները, մէկ հատորի մէջ ամփոփուած։ Գինն է 6 ղրշ.։ Հետզհետէ պիտի հրատարակուին նաեւ հեղինակին միւս երկերը։

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ՀԻԼՄԻ ՓԱՇԱ

Նախորդ Եպարքոս Հիլմի փաշա երեքշաբթի օր ընդունուած է Ֆրանսայի Հանրապետութեան նախագահ Պ. Ֆալիէռի կողմէ։

ԷԿԶԱՐՔԸ

Պուլկարաց էկզարքը ասկէ առաջ երեք ամիս Եւրոպա մնալու արտօնութիւն ստացած էր։ Այս անգամ էկզարքը դատական նախարարութեան դիմելով խնդրած է որ թոյլտուութիւն ըլլայ իրեն՝ մինչեւ տարւոյն վերջը Սօֆիա մնալու։

ՍԱՀՄԱՆԱԳԼՈՒԽԻՆ ԸՆԴՀԱՐՈՒՄԸ

Պատերազմական Նախարար Մահմուտ Շէվքէթ փաշա և արտաքին ու ներքին գործոց նախարարները երէկ Վարչապետին հետ խորհրդակցելէ յետոյ, որոշուեցաւ մասնաւոր յանձնաժողով մը կազմել, որպէս զի միջոցներ ձեռք առնէ պուլկար Թուրք սահմանագլուխին վրայ պատահած ընդհարումներուն առաջքը առնելու համար։

⁂ Մինչեւ երէկ ուշ ատեն այս ընդհարումին մասին Սօֆիայի օսմ. դեսպանատունէն լուր չէր եկած։

ՀՌՈՄԻ ՆՈՐ ԴԵՍՊԱՆԸ

Հռոմի դեսպան անուանուեցաւ Զիա փաշա։

ԵԷՄԷՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

Վարչապետը, Ներքին և արտաքին գործոց նախարարները երէկ Եէմէնի բարենորոգմանց ծրագրին քննութեամբ զբաղեցան։

ԼԵԶՈՒԱԳԱՐՈՒԹԻՒՆ

Օրթագիւղ բնակող դերձակ Ճորճի Սահմանադրութեան դէմ խօսքեր ըրած ըլլալով, Պատեր. Ատեանին յանձնուեցաւ։

ՊԱՇՏՕՆ

Պաղտատի վերաքննիչ ատեանի դատաւորի օգնական կարգուեցաւ Յակոբ էֆ.։ Պազչէ գաւառակի ընդհ. դատախազ Յովհ. Չէքի էֆ. Գարսի վերաքննիչ ատեանի ընդհ. դատախազ կարգուեցաւ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՈՒՐԴ

Պետական Խորհուրդը իր երէկուան նիստին մէջ զբաղեցաւ համքային կանոնագրի քննութեան և այլ խնդիրներով։

ՁԵՐԲԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Լիտրնէի մէջ ձերբակալուեցաւ միւլազիմ Մէհմէտ էֆ. որ Էնվէր և Նիազի արձաններու շինութեան համար խաբերայութեամբ դրամ կը հաւաքէր։

ԱՍԱՖԻ ԴԱՏԱՊԱՐՏՈՒԹԻՒՆԸ

Կայս. Իրատէ մը հաստատեց Ատանայի Պատերզմ. Ատեանին այն որոշումը որով Ասաֆ չորս տարուան պաշտօնազրկութեան և այդ ժամանակամիջոցէն վերջն ալ կարեւոր պաշտօնի մը չի կոչուելու կը դատապարտուէր։

ԽՈՐՀՐԴԱՐԱՆԻ ՀԱՄԱՐ

Նախարարները Խորհրդարանի յարմար շէնք մը կը փնտռեն։ Եպարքոսը, Բ. Դուռ երթալէ առաջ, երէկ, Խորխորի մէջ պտտեցաւ Միւնիր փաշայի ապարանքը։

ԿՐԵՏԷԻ ԾԱՆՈՒՑԱԳԻՐԸ

Կրետէի խնդրի մասին պաշտպան տէրութեանց տրուելիք պատասխանը պատրաստուած ըլլալով, մօտերս Նախարարաց խորհուրդի մէջ նկատառութեան պիտի առնուի։

ՕՍՄ. ԲԱՆԱԿԸ

Օսմ. Բանակին մէջ զանազան բարեփոխութիւններ կը ներմուծուին։ Այդ բարեփոխութեան մէջ կան հետեւեալները. բոլոր զինուորական վրանները և ջուրի կաշիէ սրուակներուն ծածկոյթները խաքի գոյնով պիտի ըլլան։ Հագուստներուն կոճակները փայլուն չպիտի ըլլան։ Այս մասին հարկ եղած զեկուցումները եղան։

ՆՈՐ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆ

Պալըքէսիրէն Օսմ. երեսփոխան ընտրուած է Պրուսայի Րէժիի տնօրէն Պ. Սավօբուլօս։ Այսպէս՝ Յոյն երեսփոխաններուն թիւը կը հասնի քսանըչորսի։

ԱՆԱՏՕԼԻՈՅ ԵՒ ՊԱԼՔԱՆԻ ՎԻՃԱԿԸ

[illegible] կ'իմանայ թէ մեծ տէրութիւնները ատենէ մը ի վեր կը զբաղին դարման մը տանելու Անատօլուի վիճակին և Պալքանի մէջ տեւական դարմնելու խաղաղութիւնը։ Արդ տէրութեանց բըռնելիք ընթացքը այդ մասին՝ յայտնի չէ, բայց անոնք կը զգան որ պէտք է բարւոքել Անատօլուի կացութիւնը։ Այդ բանը իրագործուելէ յետոյ, տէրութիւնները Պալքանեան տէրութեանց վրայ ազդեցութիւն պիտի բանեցնեն, սպառազինութիւնները նուազեցնելու կամ զանոնք զէնընկէց ընելու համար։

ԱՒՍՏՐԻՈՅ ԿԱՅՍՐԸ ԿԸ ՀՐԱԺԱՐԻ

Վիէննայէն կը հեռագրեն թէ Աւստրիո-Հունգարիոյ Ֆրանց-Եօզէֆ կայսրը որոշած է հրաժարական տալ, գահաժառանգին կողմէ վարչական գործերուն մէջ միջամտութիւն կատարուելուն համար. Կայսեր ուղղութեան հակառակ եղող նախարարները գահաժառանգին հետ խորհրդակցութիւններ կ'ընեն։

ՄԱՐԶՈՒԱՆԻ ԳԵՐԵԶՄԱՆԻ ԽՆԴԻՐԸ

Տեղւոյն Հայերուն և Յոյներուն կողմէ քննիչ խառն մարմին մը կազմուած է, վէճի տակ եղող գերեզմանատան խնդիրը լուծելու համար։

ՂԱԼԱԹԻՈՅ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՑՈՒՄ,		13/26 Յուլ.
Օսմ. միացեալ բացուեցաւ	ղրշ.	103—31
» » վար գին		103—24
» » բարձր գին		103—31
» » գոցուեցաւ		103—24
Րում. Երկ. բացուեցաւ	ֆր.	216—37
» » վար գին	»	214—75
» » բարձր գին	»	216—37
» » գոցուեցաւ	»	215—25
Կ. Պոլսոյ Թրամուէյ	»	8—37
» ժուիսանս	»	4—37
Օսմ. Ապահ. ընկ.	Լ. Օ.	4—37
Շիրքէթի Խայրիյէ	»	39—
» » Օսման.	»	1—10
Դրէտի Ֆոնս. Էժիբս. հին	Ֆր.	326—
» » » Նոր	»	265—
Թրանսվալ	»	78—
Ջարթէրտ	»	42—
Կ. Պոլսոյ քարափ	»	431—
Պանք. Օթթօմ.	Լ. Օ.	20—25
Օսմ. ծխախոտի ընկ.	»	17—25
Օսխանթալ քարրէթ.	»	11—95

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

ԱԶԴ.— Հանր. Պարտքի Վարչութեան ըմպելարանին շահագործումը աճուրդի դրուած ըլլալով երեք տարուան համար սկսեալ 1326 մարտ 1էն, անոնք որ կ'ուզեն ստանձնել այդ գործը, պարտին կնքեալ պահարանով իրենց առաջարկը յղել մինչեւ 1910 փետր. 1/14, երկուշաբթի օր, կէս օրէն յետոյ ժամ 2. իրենց վերջնական գինը նշանակելով գոց նամակի մէջ։ Ցանձնառութեանց տետրակը շահագրգռուողներու տրամադրութեան տակ կը գտնուի, կեդր. Վարչութեան մատակարարական ճիւղին մէջ։

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

9/22 Յունվար 1910 5—1

ՏՕՔԹ. Լ. ԳԸԼԸՃԵԱՆ

Հաստատուած է Սամաթիա, Սուլու Մանասթըր փողոց թիւ 162։

Իրեն դիմող հիւանդները կը դարմանէ ամէն օր առաւօտէն մինչեւ երեկոյ, Երեքշաբթի օրերը ձրի։

10—1

Cie RUSSIE

Navigation à Vapeur et de Commerce

ՌՈՒՍԱԿԱՆ ՇՈԳԵՆԱՒԱՑԻՆ

ԵՒ ԱՌԵՒՏՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

Շաբաթուան երթեւեկութիւններ

Ցուցակ.

- Դշ. 6/19 Ինէպոլի, Սինոպ, Սամսոն, Օրտու, Կիրասոն, Տրապիզոն, Րիզէ և Պաթում. կէսօրէն առաջ ժամը 10ին։
- Դշ. 30/12 Օտեսա. Իրիկուան ժամը 4ին։
- Եշ. 30/12 Իզմիր, Պիրէոն և Աղեքսանդրիա. ժամը 10ին։
- Եշ. 31/13 Օտեսա. ժամը 4ին։
- Շբ. 2/15 Սէվաստոբոլ. ժամը 10ին։
- Շբ. 2/15 Օտեսա. ժամը 10ին։
- Շբ. 2/15 Տարտանէլ, Միտիլլի, Իզմիր, Քիոս, Հռոդոս, Մէրսին, Իսքէնտէրուն, Թրիպոլի, Պէյրութ, Հայֆա, Եաֆա, Բօռ-Սայիտ և Աղեքս. ժամը 4ին։

Լ Ո Ն Ժ Ի Ն

Աշխարհիս միակ ամենաբնտիր ժամացոյցը, պաշտօնապէս ընդունուած Միացեալ Նահանգներու եւ Իտալիոյ ծովային նախարարութիւններէն:

ՈՍԿԻ, ԱՐԾԱԹ, ՄԵՏԱՂ, ԱՄԷՆ ՄԵԾՈՒԹԻՒՆ

Ինչո՞ւ կիրթ ճաշակի և ուղիղ դատողութեան տէր ամէն գնորդ նախապատուութիւն կուտայ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցին. — Որովհետեւ ճշդութիւն, տոկունութիւն, Նրբարուեստ աշխատութիւն և վայելչաձեւութիւն անոր գլխաւոր արժանիքը կը կազմեն և լրջօրէն երաշխաւորուած են: Ինչո՞ւ ԼՈՆԺԻՆ ժամացոյցը ամէնէն բազմաթիւ և ամենաբարձր վարձատրութեանց արժանացած է.—Որովհետեւ հիանալի կերպով կ'իրականացնէ՝ արուեստին բոլոր կատարելագործումներն և իր նշանաւոր արդիւնքներով միշտ կը գերազանցէ համանման արտադրութիւնները:

5 մեծագոյն մրցանակներ.—*Անվերս* (1885), *Բարիզ* (1889), *Պրիւքսէլ* (1897), *Բարիզ* (1900), *Միլան* (1906):

2 առաջնոյ մրցման, անդամ ժիւրիի.— *Ժընեւ* (1896), *Թուրին* (1899):

4 Ոսկի մրցանակներ, 35է աւելի ուրիշ մրցանակներ Նեօշադէլի դիտարանէն:

16 շքադրամներ.— *Բարիզ, Վիեննա, Ֆիլատէլֆիա, Անվերս Ամսթէրտամ, Չիքակօ, եւն., եւն.:*

50—24

Թուրքիոյ համար ընդհանուր ներկայացուցիչ **ՆԱՍԻՊ Խ. ՃԷՋՎԷՃԵԱՆ ԵՒ ՈՐԴԻ** Մեծ Շուկայ, Մահֆազաճըլար, 44—46. Կ. ՊՈԼԻՍ

Կը խնդրուի գաւառի մէջ այն վաճառատան բազմաթիւ յաճախորդներէն, պէտքը ներկայանալէն առնուազն մէկ ամիս առաջ ղրկել իրենց ապսպրանքները, յապաղմանց չենթարկուելու համար:

Յիշեալ վաճառատան մէջ կը գտնուին նաեւ ամէն տեսակ զարդեղէններ եւ ոսկի շղթաներ:

ԱՅՍ ԱԶԴԸ

մեծապէս կը շահագրգռէ ամէն բանիմաց մարդ [illegible] գլխոյ Թէ երբեք կ'ուզէք լրջօրէն հոգ տանիլ ձեր մարմնոյն առողջապահութեանը, ած առաւել բացարձակապէս անհրաժեշտ պէտքը կը զգաք հականեխականի մը, ուղղուած առաւելութիւններով: Մարդ յաճախ ենթակայ է հիւանդութեանց, վէրքերու և պզուկներու եայլն: Հիւանդներու անկողինը, վէրքերը, կեղերը հականեխելու, լուացումներու, վարակումի դէմ պաշտպանման, ինչպէս նաեւ ամէն կարգի հականեխման և ժանտահոտութեան դէմ տենդերապէս ու գիտականապէս ընդունուած հականեխականն է

ԼԻԶՈՖՈՐՄ

որ արդի լաւագոյն հականեխականը ճանչցուած է: Որովհետեւ արագ և ապահով կերպով կ'ազդէ. որովհետեւ ամէնուն կողմէ կրնայ գործածուիլ առանց ո և է վտանգի, որովհետեւ հաճելի հոտ մը ունի, որովհետեւ մորթը չի գրգռեր (միւս հականեխականներուն պէս) և որովհետեւ շատ աժան է: Բոլոր բժիշկներու կողմէ կը յանձնարարուի և ամէն տան մէջ հաճոյքով կը գործածուի:

Հարիւր կրամնոց ինքնատիպ սրուակը (կանաչ) մէկ ֆրանքի կը ծախուի բոլոր դեղագործներուն և դեղավաճառներուն քով: Լաւ դիտեցէք որ **ԼԻԶՈՖՈՐՄԸ** *արագ և ապահով կերպով կ'անհետացնէ ամէն գէշ հոտ ու քրտինք: Ապուրի մէկ դգալ* **ԼԻԶՈՖՈՐՄ** *(10 կրամ) կը բաւէ մէկ լիթր ջուրին համար և այդպէս ձեռք կը բերուի հականեխականը: Բժիշկներուն ձրի նմուշ կը ղրկուի բացատրիչ տետրակով մը, եթէ անոնք խնդրեն:*

Ընդհ. Գործակալ [illegible]

Պոլիս Քիւչիւք Ապուտ էֆ. խան, թիւ 6

ՓՈՐՁ ՄԸ ԸՐԷՔ

ԵՒ ԼԱՒ ՈՒՇԱԴՐՈՒԹԻՒՆ ԸՐԷՔ

Լ Ի Զ Ո Ֆ Ո Ր Մ

ԱՆՈՒՆԻՆ ԵՒ ԻՆՔՆԱՏԻՊ ԱՄՊԱԼԱԺԻՆ

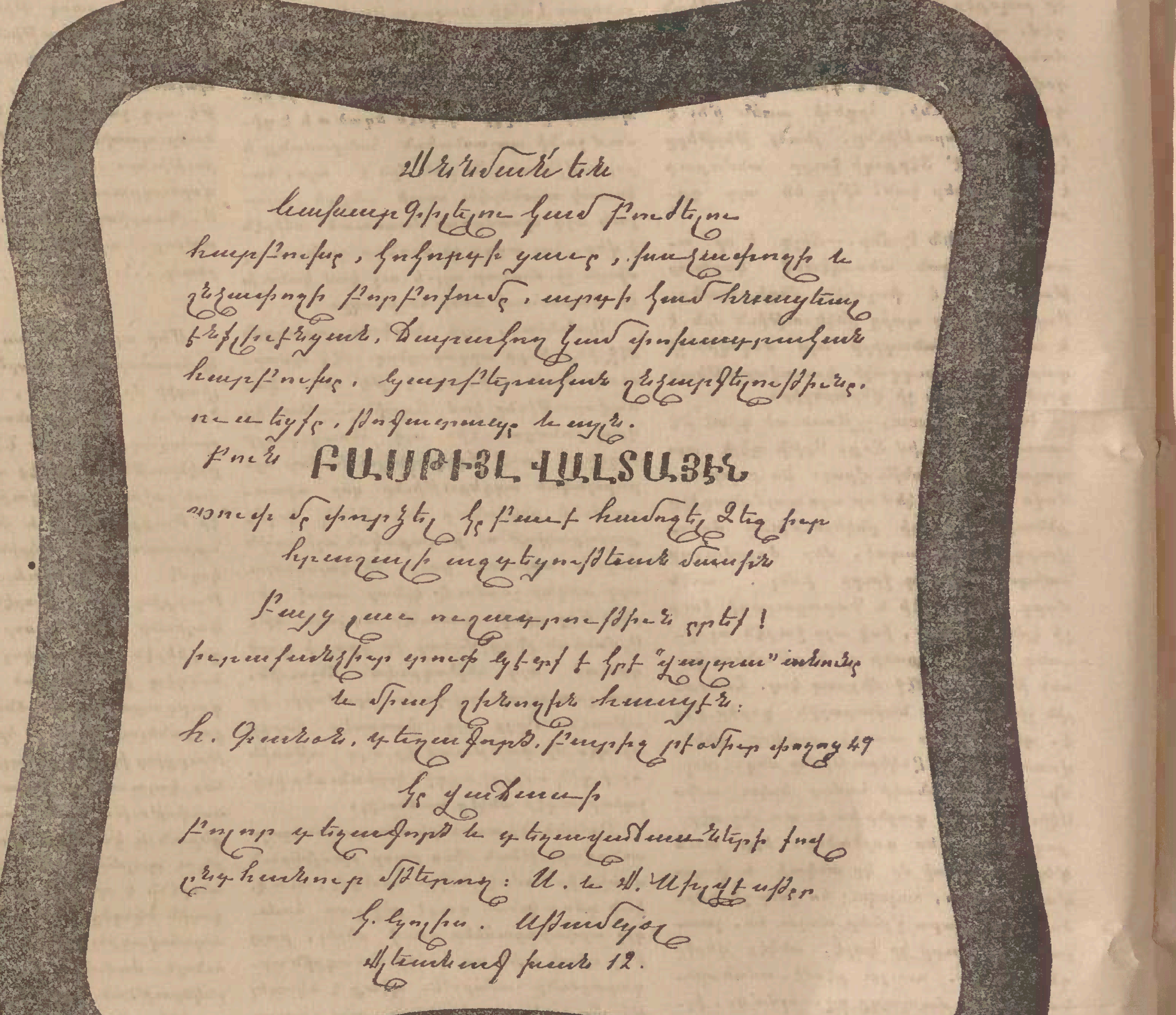

ԲԱՍԹԻՅԼ ՎԱԼՏԱՅԻՆ

ՏՈՔԹ. ՋԱՐՓՃԵԱՆ

Մասնագէտ Բժիշկ

ԿՈԿՈՐԴԻ, ՔԻԹԻ ԵՒ ԱԿԱՆՋԻ

Վկայուած Բարիզի համալսարանէն ու նախկին օգն. բժիշկ Պորտոյի հիւանդանոցներուն.

Պատիւ ունի ծանուցանելու թէ ի դիւրութիւն իր յարգոյ յաճախորդներուն, այսուհետեւ բացի երեքշաբթի և շաբաթ առտուներէ, ամէն օր մինչեւ կէս օր, կը դարմանէ իրեն դիմող հիւանդները, գիտական ամենավերջին մեթոտներով, Պոլիս Կամուրջին գլուխը Նարկիլէճեան դեղարանը (Նախորդ Ծաննի), և ուր ի հարկին կը կատարէ իր մասնագիտութեան վերաբերեալ գործողութիւնները: Ամէն օր կէսօրէն ետքը հիւանդ կ'ընդունի իր բնակարանը, Բերա, Աղա Ճամի, Սագըզ Աղաճ, թիւ 6. երեքշաբթի և շաբաթ օրերը կը գտնուի ժամը 8-10 (Ը. Ե.) Շիշլիի Մանկանց միջազգային հիւանդանոցը, և իր մասնաճիւղին մէջ, Բերա, ռուսական դեսպանատան դիմաց, Ապուտ էֆ. խան, թիւ 22 աբարթըմանը, ժամ 10-12 (Ը. Ե.): Չորեքշաբթի կէսօրէ վերջ ձրի: 40-18

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

ԱԶԴ.— 1910 *յունվ.* 9/22 *ուրբաթ օրուընէ սկսեալ հետեւեալ փոփոխութիւնները ներմուծուած են ժամանակացոյցին մէջ.— ժամը* 11.10*ին, իրիկուան կամուրջէն մեկնող շոգենաւը չպիտի հանդիպի Արնաւուտ գիւղի, Պէպէքի և Գանտիլլիի նաւամատոյցները: Թիւ* 82 *սպասարկութիւնը ընող շոգենաւը, առաջուան պէս, կամուրջէն պիտի մեկնի ժամը* 12.20*ին դէպի Պօյաճըքէօյ, Թարաբիա, Պէօյիւքտէրէ, Մէսարպուռնու և Եէնիմահալլէ: Ուրիշ շոգենաւ մը ժամը* 12.30*ին կամուրջէն պիտի մեկնի դէպի Պէպէք, Րումէլիհիսար: Կամուրջէն, իրիկուան, ժամը* 12.30*ին մեկնողը Պէպէքէն առջին գտնուող նաւամատոյցները չպիտի հանդիպի, Պէպէքն ալ մէջը ըլլալով, և Սթէնիա կանգ պիտի առնէ:* 5—2

ՏՈՔԹ. Ա. ՌՈՒՆՃԵԱՆ

ՄԱՍՆԱԳԷՏ

ՔԻԹԻ, ԱԿԱՆՋԻ ՈՒ ԿՈԿՈՐԴԻ

ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ

Բարիզի մէջ իր մասնագիտութիւնը կատարելագործած ըլլալով՝ ելեքտրականութեան ու ցարդ Պոլսոյ մէջ չգործածուած տաք օդի, տիաֆանոսքոբիի, պռոնքոսքոբիի, էզոֆակոսքոբիի *ու ամէնէն նորահնար մեթոտներով մեծ յաջողութեամբ կը դարմանէ՝ խուլութիւնը, գլխու պտոյտը ու հինցած ցաւերը, ականջի խժալը ու ականջի, քիթի, բերնի, կոկորդի ու խռչակի ամէն տեսակ հիւանդութիւնները:*

Նամանաւանդ երեսի ու քիթի վրայ եղած տձեւութիւնները, որոնք ցարդ անբուժելի նկատուած էին, առանց գործողութեան, *կատարելապէս կը շտկէ նորահնար գործիքով մը, որուն շնորհիւ բազում այդ կարգի հիւանդներու Եւրոպայի մէջ բժշկուած ըլլալը կ'ապացուցանէ:*

Վիզի ու գլխու վրայ ամէն տեսակ գործողութիւն կը կատարէ և տղոց կոկորդի նշիկները (պատէմճիք) կը հանէ, առանց արիւնահոսութեան *իր մասնաւոր գործիքովը:*

Հիւանդ կ'ընդունի մինչեւ կէս օր, Պահճէգաբու, Համիտիյէ սէպիլի դէմ, Աբիկ Իւթիւճեան դեղարանը. իսկ կէսօրէ վերջ, իր տունը, Բերա, Շիտակ Ճամբայ, Թագսիմ, ֆրանս. հիւանդանոցին դէմ, թիւ 41:

Հինգշաբթի օրերը կէսօրէ վերջ իր տունը դիմող ամէն հիւանդները, իսկ վկայեալ աղքատները *ամէն օր ձրիաբար դարմանելու պատրաստ է:* 50—35

PHŒNIX A URANCE LD Cº

,,ՖԻՆԻՔՍ''

ESTABLISHED 1782

ՀԻՄՆԵԱԼ Ի ԼՈՆՏՈՆ 1782ԻՆ

ԿԸ ԳՈՐԾԷ Ի ՊՈԼԻՍ 1869ԷՆ Ի ՎԵՐ

ԱՆԳԼ. ԱՊԱՀՈՎԱԳՐ. ԸՆԿ.

Դրամագլուխ եւ պահեստի դրամ

Անգլ. ոսկի 4,218,000

ՖԻՆԻՔՍ *սոսկ հրդեհի դէմ Ապահովագրական Ընկերութիւն մըն է, ծանօթ իր պատուաւորութեամբ և վնասուց մէջ իր անմիջական վճարումներով:*

ՖԻՆԻՔՍ *կ'ապահովագրէ հրդեհի և կայծակի դէմ ամէն տեսակ անշարժ և շարժուն ստացուածք, յոյժ նպաստաւոր պայմաններով:*

Ընկերութեան նշանաբանն եղած է

ՈՒՂՂԱՄՏՈՒԹԻՒՆ

ԵՒ ԱՆՄԻՋԱԿԱՆ ՀԱՏՈՒՑՈՒՄ ՎՆԱՍՈՒՑ

Ցարդ վճարուած է աւելի քան 27000000 *անգլիական ոսկի:*

Ընդհանուր գործակալ Պոլսոյ և գաւառաց

Գ. ՎԱՐԴԱՆԵԱՆ

Վիքթալիս խան, Պանք Օթոմանի մօտ,

Ղալաթիա:

WILSON LINE

HULL-CONSPLE-NOVOROSSISK-ODESSA

ԹՈՄԱՍ ՈՒԻԼՍԸՆ

ԱՌԱՋԻՆ ԿԱՐԳԻ ՇՈԳԵՆԱՒՔ

Ընդմէջ Հըլի, Կ. Պոլսոյ եւ Օտեսայի

Անունք	Թոնօ	Անունք	Թոնօ	Անունք	Թոնօ	Անունք	Թոնօ	Անունք	Թոն
Ալպանօ	1069	Տիտօ	4311	Հիտալկօ	1531	Մարսէլլօ	3709	Սարֆօ	1119
Ալքէթ	3607	Տոմինօ	938	Հինտու	3720	Միքատօ	3557	Տիֆլիս	1735
Անճէլօ	1541	Տուրօ	2383	Հորաթիօ	1600	Միլօ	1057	Սիլվիօ	119
Աթիռաքօ	2277	Տրաքօ	1713	Հումպէց	595	Մոնդէպէլլօ		Սցէբա	1203
Պասանօ	1822	Տինամօ	504	Իակօ	2354	Մուցիլլօ	3419	Թասսօ	1323
Պորոտինօ	1264	Էպքօ	3464	Իտահօ	5540	Նէքա	1933	Թ. Ուիլսըն	1546
Պըֆֆալօ	4481	Էլտորատօ	1520	Ճիւնօ	1080	Օտիս	4100	Թոքիօ	3327
Գէյրօ	1371	Էցաքօ	1841	Քլէսօ	1053	Օթէլլօ	4036	Թոլէտօ	1470
Գալիբսօ	1837	Ֆիտօ	954	Քոլբինօ	2307	Օրլանտօ	1535	Ուրպինօ	242
Գարլօ	1244	Ֆինլանտ	1828	Քոմօ	1700	Բալէրմօ	1637	Վասքօ	1914
Գաշօ	1094	Ֆլամինկօ	349	Լէօ	1053	Բոլօ	510	Վոլօ	1289
Զիքակօ	2729	Ֆրանչիսքօ	4582	Լէբանթօ	2272	Րիալթօ	3329	Վըլթուըն	2391
Սօռէթօ	1831	Կալիլէօ	3060	Լիվօրնօ	1643	Րինալտօ	1553	Եէտա	1350
Գոլորատօ	4235	Կիտանօ	1143	Լորէնցօ	3191	Րոլլօ	1613	Զէնօ	1200
Գոնկօ	2905	Կօզօ	1011	Մալմօ	724	Րօճէա	1789	Թորօ	
Գորսօ	895	Կըասնօ	1695	Մարէնկօ	1273	Րոզացին	136	Մայօն	

«Մորոքքօ» շոգենաւը, Նաւապետ Թորբ, հոս հասաւ.

«Ալէքթօ» շոգենաւը, Նաւապետ Հիք, փետր. 8ին հոս կսպասուի.

«Ալէբբօ» շոգենաւը, Նաւապետ Պրասլէ, հոս կը հասնի Փետր. 28ին:

Դիմել Գործակալներուն Ֆ. ՀԻԼՏ ԷՐԻՑՕՆ

Թիւ 22—24, Քիւչիւք Միլլէթ խան, Ղալաթիա: 13

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Հանրային Պարտքի վարչութիւնը կը ծանուցանէ հանրութեան թէ որոշած ըլլալով աւելի խիստ գտնուիլ դրոշմատուրքի դէմ եղած օրինազանցութեանց, բացառիկ կերպով միայն ի գործ պիտի դնէ դրոշմատուրքի օրէնքին 51րդ յօդուածին տրամադրած իրաւունքը տուգանք չառնելու մասին:

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

4/17 Յունվ. 1910 3—3

ՕՍՄ. ՀԱՆՐ. ՊԱՐՏՔԻ ՎԱՐՉՈՒԹԻՒՆ

Հանրային Պարտքի Վարչութիւնը, ելմտական նախարարութեան մէջ կազմուած Դրոշմաթուղթի Յանձնաժողովի տուած որոշման համաձայն, անուանական արժէթուղթերու խափանման և ընդունելութեան մասին եղած յայտարարութիւնները պէտք է նկատուին իբր պայմանագրութիւն և դրոշմատուրքի ենթարկուին, թիւ 19ի 9րդ յօդուածին համաձայն:

Ընդհ. Տնօրէնութիւն

4/17 Յունվ. 1910 3—3

ՇԻՐՔԷԹԻ ԽԱՅՐԻԷ

Ազդ.—*Շիրքէթի Խայրիէի վարչութիւնը կը ծանուցանէ թէ ժամանակացոյցին մէջ սա, փոփոխութիւնները կատարուած են* 1910 *յունվար* 8*էն (Ն. Տ.) սկսեալ.—*

1.— *Թիւ* 21 *սպասարկութիւնը ջնջըւած է և թիւ* 19 *սպասարկութիւնը, որ մինչեւ հիմա փոքր շոգենաւով մը կը կատարուէր, թիւ* 60 *մեծ շոգենաւով տեղի կ'ունենայ և մինչեւ Գուզկունճուք երկարաձգուած է:*

2.— *Թիւ* 25 *սպասարկութիւնը ջնջըւած է և թիւ* 23 *սպասարկութիւնը մինչեւ Պէպէք երկարաձգուած է:*

3.— *Թիւ* 35 *սպասարկութիւնը ջնջուած է և թիւ* 33 *սպասարկութիւնը մինչեւ Պօյաճըգիւղ երկարաձգուած է:*

4.— *Թիւ* 55 *սպասարկութիւն ջնջըւած է և թիւ* 53 *սպասարկութիւը մինչեւ Պէշիքթաշ երկարաձգուած է:*

5.— *Թիւ* 49 *սպասարկութիւնը կատարող շոգենաւը Անատօլը Հիսարէն ուղղակի կ'իջնէ կամուրջ և թիւ* 51 *սպասարկութիւնն ալ այդ նաւահանգիստէն կըսկսի:*

6.— *Թիւ* 15, 27 *և* 26 *սպասարկութիւնները անհրաժեշտ նկատուելով, ընկերութեան վիճակագրութեան համաձայն թիւ* 24 *սպասարկութիւնը ընող շոգենաւը նմանապէս կը հանդիպի Գուզկունճուգ, Պէյլէր Պէյի, Չէնկէլքէօյ եւ Վանիքէօյ:*

7.— *Թիւ* 64 *և* 88 *սպասարկութիւնները ջնջըւած են ու* 60 *թիւ շոգենաւը կամուրջէն պիտի մեկնի իրիկուան ժամը* 11 *ին, Պէպէք հանդիպելով: Թիւ* 82 *սպասարկութիւնը ժամը* 12.30*ին տեղի պիտի ունենայ, Պէպէքէն սկսեալ հանդիպելով նաւամատոյցները:* 6—5

Արտօնատէր ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՕԶԱՃԵԱՆ